

ЛЕНИН ЁЛУ

1918-нчи йылы
апрель айындан
башлап чыгарыла

СОНГУГЮН

21

АПРЕЛЬ

1990

№ 48 (10534)

Багыасы 3 копек

ТАНГАЛА УЛЛУ ВОЖДЬ
ТУВГЪАН ГЮННЮ
БЮТЮНДЮНЬЯ
БЕЛГИЛЕЙ

В. И. Ленин Кремде оъю ишлейген кабинетде.
Москва, 4-нчы октябрь 1922-нчи йыл.

ТАСС-ны фотохроникасы.

КПСС-ни ОБКОМУНУ, ДАГЪЫСТАН АССР-ни ОЪР СОВЕТИНИ ВА МИНИСТРЛЕР СОВЕТИНИ ОРГАНЫ
ОРГАН ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ДАГЕСТАНСКОЙ АССР

ЛЕНИНСКИЙ ПУТЬ

1990-нчы йылы 1 Майына КПСС-ни ЦК-сыны ЧАКЪЫРЫВЛАРЫ

1. Яшасын 1 Май — загыматчылары халкъ-
ра юрен бирлигини гюню! Бары да уълкелени
пролетарлары, бирлешигиз!

2. Совет адамлар! Инсанлыкъ, демократ со-
циализмни яратмакъ учунгъу къастланы бир-
лешдирейки!

3. Коммунистлер! КПСС-ни авангард ролюн
мененли ишлеригиз булан токъташдыргъыз!
Партия сыдраларын принциплери кюрюде
сынълашдырмакъ учун лбушугъуз!

4. Совет Союзу ватандашлары! Правовой со-
циалист пачалыгъын яратыда актив кюйде ор-
такчылыкъ этигиз!

5. Халкъ депутатлары! Загыматчылары пай-
даларына намуслу ва жаваплы кюйде кюуллукъ
этигиз!

6. Ватандашлар! Уълкедеги гъалды ёрукълаш-
дыргъа байлаву СССР-ни Президентини къаст-
ларын акълайыкъ!

Бары да сав янгыртып кюрувчу гючлени
сынълашдырып — демократ процесслени гери
къайтмаслыгъын инемлыгъы!

7. СССР-ни загыматчылары! Бизин яшав гъа-
лыбызны ахшылашдыривчу кюрюсю терен эко-

номика реформаны чалташдырайыкъ!

8. Советлени Уълкесини ишчилери! Коммунист-
лени партиясы сизин англавлугъугъузга ва
кюрумлугъугъузга, янгыртып кюрувчу
ишине берилгенлигигизге умут эте!

9. Юрт загыматчылары! Топураны гъа-
къындагъы Законну яшавга чыгарыгъыз! Сур-
сат масъаланы чечив, гъар агълюню паракат
яшаву сизин сабанчы загыматыгъыздан гъасил
болажыкъ!

10. Илмуну, техниканы ва культураны чалы-
шувчулары! Сизин гъапылыгъыз ва ругъ гъа-
ранатыгъыз янгыртып кюрувга рьтесиз бек
тарыхыкъ!

11. Кооперативлени кюуллунчулары! Со-
циалист экономиканы оьсдюрювге, халкъны мал-
лар ва кюуллукълар булан таъмин этивге оьсю-
гюзю кюшумугъузну артыргъыз!

12. Уланлар ва кызлар! Загыматда актив
кюйде ортакчылыкъ этигиз, билимге ес бо-
лугъуз, пачалыкъны ишин кюрювге уйрени-
гиз! Ватанны телемеги сизин кюлугъузда!

13. Совет къатынлар! Совет жамиятны янгыр-
тыда актив кюйде ортакчылыкъ этигиз!
Къатты лайыкълы сменаны оьсдюрюгюз!

14. СССР-ни ватандашлары! Совет федера-
цияны кюрюдеч тюрлендирив ва мугъамлаш-
дырып — уълкени бары да халкъларын чечек-
лендиривге элтеген шагъра ёл! Миллетчилик ва
сепаратист гючлге — къатты кюйде «болмас».

15. 1941 — 1945-нчи йылларда Уллу Ватан
давада Ватанны эркинлигин ва харлысызлыгъын
якълагъан совет халкъга гююрмет ва макътав!
Давну ва загыматы ветеранларына, макътав-
лу Савутлу Гючлге 1 Майы булан гъаък юрен-
ден кюутлавлар!

16. Социальный прогресс, демократия ва бю-
тюн дюньяда загыматчылары ихтиярлары учун
ябушувчулар булан юренден бирчебиз!

17. Коммунист ва ишчи партиялагъа, тыш па-
чалыкъланы бары да демократ гючлерине 1
Май салам!

18. Дюньяны халкълары! Инсанланы умуми
масъалаларын чечмен, адамны эркинлигин ва
менлигин якъламакъ учунгъу къастланы арты-
райыкъ!

Умуми адамлыкъ байлыкълар уьст болсун!
Яшасын паракатлыкъ, дюньяны бары да
халкъларыны инамлыгъы ва бирге иш гёрюю!

ЛЕНИН

Ярыкъ берип артыланы ёдуна,
Балгъам болуп юрендеги арагъа.
Къалакъайны кысып алып кюлуна,
Ленин деген атай чыгъа арагъа.

Тайышмайлы гъар айтагъан сёзюнден,
Мурат булан кюрма яшав паракат.
Ону жамлы кысыкъ эте гёзюнден,
Къутгъарылма болмай эде гъеч бир зат.

Гёре эди, алгъа къарап нени де,
Эслей эди яхшы булан яманы.
Гёре болгъан буса арай нени де,
Тувма тарыхъ улашмай заманы.

Насип огъар табулмагъан тынчылыкъда,
Магърум къалгъан дезделени кёбюнден.
Къыйнайгъанда душманлар да, ачдыкъ да,
Шоланы да гелип болгъан эбинден.

Якъламагъан алгъачылыкъ аман да,
Ирвекге дос тюрюлю мекели.

Жанаварлыкъ ёкъгъа гёре къанында,
Жыйымакълыкъ билмеген не экенин.

Дагъыстанлар къонакъ болгъан заманда,
Шекеринден бир тюрюню сайлагъан.
Овкъие хас хасият булан гъаман да
Аслам янын ечимлеге пайлагъан.

Аймайлы гъакъылы да, гючю де,
Абатлгъан инсанлыкъны гёрюне,
Кюленген кюлжюсюн ичинде
Тазалыкъны аламат гёрюне.

Таза болгъан савлай ону яшаву,
Абат болгъан Ватанына, элине.
Бу гъалин заманларда пуршаву
Бизге Ленин тарыхыгъы билине.

Ону ёлу тангламакълыкъ, биймеклик
Лап да сыйлы борчубуздур бугюню.
Топуракъгъа шолан инсан селмеклик
Бизге уьст уллу, аман, тазалыкъ.

М.А. АДИЛХАНОВ

МОСКВАДА ШАТЛЫКЪ ЖЫЙЫН

Янгыртып кюрув Владимир Ильич Ленинни — Окт-
юрин вождун, Коммунист партияны ва Совет пача-
лыкъны кюрюсюн салычу-
сун — бизге рагъы да бек
кюуш этди. Терен Ленинни
гюню, булан биз тюрленди-
лени барышын тергедим.
Оьлгенер Ленинни сатырла-
ры уьстюклелени де, янгы,
лышканы да тюз кюйде
къыйматлашчы, революцион-
ни дагъы да уьстемек учун
бизге кюуш.

СФР Союзуну Уллу театр-
рында, В. И. Ленин тувгъан
гюнден берип 120 йыл бите-
генликге багышлангъан
шатлыкъ жыйын оьтгерил-
ген. Ташагъарны ва Под-
московскени загымат коллек-
тивлерини, партия, совет ва
жамият кюрумлашы вакил-
лери, халкъ депутатлары,
илмуну ва культураны чалы-
шувчулары, Совет Савутлу
Гючлерини воишлери, Ленин-
ни партияны ветеранлары
вакил-
лери, дипломатлар, кшо-
никлар да бар.

КПСС-ни МКК-сыны би-
ринчи секретары, КПСС-ни
ЦК-сыны Россия бюросуну
узлени Ю. А. Прокофьев
шатлыкъ жыйыны ачгъан.
Совет Союзуну Гимни со-
гъула.

СССР-ни Президенти,
КПСС-ни ЦК-сыны Гене-
ралышый секретары М. С.
Горбачёвну «Ленинни гъа-
къында сёз» деген доклады
на уллу тергевлюкюн булан
тынглангъан.

Шатлыкъ жыйыны ор-
такчылары «Интернацио-
нальны» ругълашы булан
кюрювлар.
Совет уллу байрам кон-
церти болгъан. (ТАСС).

ЮБИЛЕЙГЕ БАГЪЫШЛАНГЪАН

Тюнгюн Магъачкъалада.
КПСС-ни обкомуну актовый
залында, Владимир Ильич Ле-
нинни тувгъанлы 120 йыл бите-
генликге багышланып, ша-
гъарны загыматчыларыны ва
кишлерини шатлыкъ жыйыны
болду.

Жыйында дюнья пролетари-
атыны вождю, Совет гъаким-
лигин ва Коммунист партияны
кюрувчу Владимир Ильич Ле-
нинни гъакъында КПСС-ни
Дагъыстан обкомуну биринчи
секретары ёлдаш М. Гъ. Алиев
доклад этди.

ЯЗБАШ—90

КЪЫШЛАВНУ КЪЫЙЫНЛЫ НАТИЖАЛАРЫ

ГЪАЙВАНЧЫЛЫКЪДАГЪЫ ГЪАЛНЫ
ГЕЗДЕН ГЕЧИРЕВИЗ

Гъайванланы санавун арт-
дырмагъа тюрюл, буссагъат
барлары аман сакъламакъ
чакъламын.

къа алынуу гъалы да яхшы
тюрюл. Шо да къушланы аман
сакъламын.

сатмагъа гъайванлары ёкъму
дагъы? Бар чы бар, тек
арыкъ: тёбен къыймат булан
сатса, хосайствогъа гелеген
тарыхы гъа алыс тувушгъан

мивю булан англагъа бо-
ла. Амма кюруму чалыша-
гъан ерлерде гъар сыйырдан
савулагъан сютию къадарын
артдырмакъ булан да гъай-
ванчылыкъ продуктланы къа-
дарын гётермеге бажара, гъай-
сыз ишлейген коллективлер
буса гъайванларыны савуу
аотгъанда да олардан алыша-

да гётерилип гетме бола. Амма
жамият гъайванчылыкъдагъы
бары да чараланы инамлы
кюрюге салма къаст кыла-
гъанлыкъ буса адамшаву ес-
тисе, гъайванчылыкъ да бар.

Бугюн—Коммунист субботникни гюню

Гёнгюллю загымат

В. И. Ленин тувгъанлы 120 йыл битегенликке гююрмет
ликке коммунист субботникни оьтгермекни гъаъышлагъан
загымат коллективлени сипатчылыгы акъалы. Дагъыстан
бизге кюуш бирлешмекте проект, ремонт ва кюуш
ишлерини кюрюв.

Ругьдан тюшмеген, танглагъан ёлунда

Бутюнләр В. И. Лениния аты булар тыгъыс байлау. Ол әпрелде тугъан. Биреллер ол тугъан гюнню идея лардан чыныгып къаршыламагъа белсенген, биреллер ону атын, яшнр кыйыгъларландырып, кыйышкъ гюзгюдел табз гърсетмеге къарай.

Биз В. И. Ленинни юбилейине Хасавюрт районы Ленинни атындагы колхозну коллективи нечкн гъазирленгенни билмеге сюйдюк. Тюсюн айтмагъа тарыкъ, бу хосайствону загъматчылары артадагы фыларда айрокъда яхшы сиптечилик гёрсете. Демек, уълкени алдыны коллективлеринде сынагъан. пайдалылыгы мекенли токъташдырылгъан загъмат тегюню янгы къайдаларын райанда башлап дегенлей къолламагъа урунгъан. Кимни де тергесюн тартардай гёрмекли гъасиллеге де етишген.

Бизни мурадыбызны аң-
лагъан колхозну жагыл,
гъаракатчы председатели
Уымметгерей Абанаров бу-
лай делди:

— «Ленин» деген ат бизин юртдулары юреклеринизде да да тереинге синген. Гылы кылыгы сактылган-гынлар ону, таа падежлеге салып, гыалландырмагы тегине, башгы сокмакылары, чубурувланы таппыр эте. Шо кыйда элтегени де белгисиз сокмакылар, чубуруулар булан өзлер барсың, бизге, алданок тындырыкылы сыйлашып, эреюллеризиз таңлаган ачык, тувра-елубуз таманлык эте. Шо шагыра ел сулан юруп, бу-гюнлеге ерли, бир лыркын да эслемегизиз, амма ошомеи. тюрленмек учун бус-кылы имканлыкылар бар.

Гуртиден де. Ленин
атындагы колхоз районда
апп да уялу, меп тармакыл
хасайдытаны бириги тин
септене. Муна алаактын
мектеги, бавчулуктуну, тиз
лазаклыктын саялай рел
шукертеги тиналу устал
ры оло. Оланы синав
аткыч тизилерин и
тиги тизини кизикерини
синавтыгы тизилерини тизилерини
синавтыгы тизилерини тизилерини

Мисал үчүн, болжолдуу
гайканын тармагы
затмат төгөнгөндөрдө
даган жыл 2280 тонна
болжолдуу буса, гетин
3005 тоннаны болжолдуу
Шо план суан көз а.
тутулганындан өсө
жүзүгө жазууга арты
Панакында сатып а.

продукталаны оър сан яны
учун да чалыша. Шо янын-
дан да ол иш ёлдашларына
уългю гёрсете.

Озогъда, ксххозну фермасында яхшы гъасиллени къаанган савунчулар Нюрко булан битип къадмай, Маржан Умарова да озю къулдугъун кютеген сыйырланы макътавгъа лайыкълы этген. Ол шоланы гъарисинден гетген йыл 3420 кило сют алгъан: Йыллыгъ план булан белгиленингенден 720 кило артыкъ.

Савунчулардан Ханым Индырчиева, Гюлжан Жумакаева, Сапит Сайитгажиева Үлдашлары натижалары да яман туюл. Олар да гъар сыйырдан план булан тоңташдырылганыннан 50 т — 636 кило сют артык савмагъа бажаргъан.

Сютню, атни, юнню гыа кыппагы маълуматлар, тизив буса да, осал буса да, ем толпав булан туврад-тувара байлавлу. Шо киш кыурумсуз салынтган ерлерде бир заманда да адамшавлу гыасилеге етишмеген я етиш межок. Тизив смлер де оь культуралы авлакчылыкты сыз толпаймай.

Шо саялы колхозну кол
лективи бары да чарала
булан авлакчылыкты тарма
гын камиллешдирмөн
гыйында. Хозяйствону ав
лакчылары тегтен йыл 687
тонна ашлыкты Солдургуан
ны гысалга алсак д
хыйлы зат озьлюкюнден ав
лашынажак. Эгер тенгел
дирип айтмагга тюше бус
шо алдаггы йылгысында
1178 тоннагга артык.

Умуми кбадары артты
Яймик, ашлыкты ланы гы
гектарында кыйтарыл
гъан туюм де жынылаш
тербей. Аслу мурат
шс. Аялашдырып айтыла
да болжолду ашчыктар о
журдогелен илант лары
жыйынып дагы гелгаш
да гюч гъар гектарны тую
мисн гетеривге бакъдыр
гъан.

Артадагы заманларда м
занылган натижаланы
ден гечирсе де, биз
лентивки муратлары
кюжде яшавга чыгыры

тъя Жамалдин Ақямов
Башчылык этеген авлакт-
чылык бригаданы членле-
ри яхшы туюнген. Мунда
ашлык болдурувну озыне
токтайган багысы йыл-
дан-йыл кемийгенлик де кеп
затны англата.

Савлай колхозда загъматны асуелулугу 37,6 процентге етишген. 11-нчы бешйыллыкты девюрюнде буса шо 4,1 процентден оьтмей эди. Хозяйствону актыагелими де гетген йылны ахырына 1 миллион 174 минг манат болгъан. Шо гетген бешйыллыкдагысындыан эсе миллиондан да кьолоай артык.

— Бары да устынюлюк-
лерибизни эсгерип кыйсыакъ
дурус болмас. — деди кол
хозну председатели Уымте-
герей Абанаров. — Ленин-
бизин шолай уйретмеген
Эгер биз ол гызгын Ел-
дан юрюй бусакъ, юрюмеги
хыялыбыз чы бар, яхшы
ишлерибизни де, кемчилик-
лерибизни де толук кыйде
ачкыгъа чыгармагъа борч
дубуз.

Айтагъаным, бизин сьсю
вюбюзге, алгъа барывубуз
гъа гъали де хыйлы затлар
етишмей. Инг башлап, юрт
агълюлени яшавлукъ талап
ларын кютмеге сюебиз. Амма
гъезленмеген четимликле
урунуп токътайсыз. Вира
алдын Эндирейде янгы уй
ленген яшюрюмлеге макан
тикмек учун топуракъ бери
болмай эдик. Яхшы сыгъа
нып, сыкълашып, айлары
йиберген эдик, бир хыйлы
яш агълюлге абаз-уь
къурмагъа ихтияр берилди

Абзар-уый к'ургъан була
битип к'алмай, г'яр агълк
ню тийишли яшав шартла
булан татмин де этмоге ге
рек: ичмоге, бавларын су
г'ярмагъа сув тартмагъа ти
ше. Инг де агъамиятлысы -
печини кранын не зама
бурса да вахыллап гелеге
газ да г'яакатлы. Юлкү э
манын ичинде газ тартылм
са чй бирдоньда бажары
май. Шог'яр байлавлу г
алгъа тутгъан планларыб
да бар, тек, элиаш, тийи
ли быргылар табулуп би
мен.

— Газ учун чу харж 7 бажакъ эдик, Шо буса 3 зин'юртлуланы талаплар ны 90 процентни котюлюк эди. Сонг гёрюр эдигиз биз халкъдагы загымат гёте

Студентлени форуму

В. И. Лепинин атындагы Дагъыстан пачалыкъ университетни ашыклери де, онда охуйгъан студентлени юрек-лери де бизни уьдкелбизни кеп

дент коллективи булан ювукъ-
дан таныш болмакны улуу
къуванч деп гысип этегени
ачыкъ кюйде гёрюнюп къалды.
Студентлени бу елугъувунда, бу
форумунда жамият-политика
матнасы булангъы хыйлы
масъалалар арагъа салынды
ва оланы айланасында бек пай-
далы макъыр болду.

Озокда, шолай ёлутувгъа Дагъыстан пачалыкъ универси-тетни комсомол къуруму алда-нокъ яхшы кюде гъазирликъ гёрген эди. Ону сиптечиликъ булан оыр охув ожакълагъа озы заманында чакътырып кагъыз-лар йибериленликни ва сту-дентлени бу фестивални къу-румлу кюде оьттермекни гъайы этилмеги де шону исбатлай.

Булай ёлугъулар,
дей университетни парти
кзурумуну секретары З. Шуба
св, — оытгерилегени хый
бола. Он беш йылны узагы
да биз шо асил мердешни ария
кюйде кюрютуп турабыз. Булай
ёлугъулар студентлени би
бири булангыз байлавлугъу
беклешдире, оланы арасында
гыз дослукну гючлендире.
Бу йыл ёлугъуызга гелгенлени
санаву айрокъда артды. Ир
кутскидей, Воронежден, Нукус
дан гелген студентлер форум
да биринчилей ортакчылык
атдилер.

Озокъда, яшорюмлер-
студентлер жыйылган ерде

арагъа кѣп тюрюк ва озлени
тюзевлю кюде чечме герекли
хыйлы масъалалар чыгъа. Не-
ге десегиз, ишлыкъ бизни Ва-
таныбызны тележеги. Ватаны-
бызны тележеги буса гъар
кыйсы якъдан алгъанда да
абургъа-сыгъа лайыкълы бол-
магъа тарыкъ.

Форумну программасы гъар бир якъдан ойлашылып къурулган эди. «Яш адамлар яратывчулугъуну гючю — Ватангъа» деген чакъырывну тюрбюнде илму конференция оьгерилди. Студентлер гъар тюрлю секциялагъа белюнюп, озлер язгъан илму ишлени усьтюнде ойлашдылар. Университетни студентлери улуу Ватанбызны гъар тюрлю ерлеринден телген къонакълар булан гъакъ чорекден сынав алышдылы.

Студентлени форумун
жыйылгъанланы бек хошун
гелген затлардан бириси — уни
верситетдеги милли клубун
ортакчылары юртеген иш
Олар достукну ыйдаг-йыл
бекешдирмекки, бугунгю аш
адамланы гележеги учун Улуу
Ватан дава жан бергенлени
абурун-сыйын бирден-бир арт
дырып, оланы атларын
ооктемлик булан эсгермекки
оөлзени инг биринчи борчу
деп гысалайлар.

Студентлени форумуна ахырынчы гюннде В. И. Ленин тувганы 120 йыл битегенликте байлаву болуп дагъыстанлы студентлер ва гелген кьонакълар дослукну аллелсини терекле орнаты. Шо те

реклең ысген сайын, шо
тереклени тамурлары теренге
гетген сайын студентлени ара-
сындагы дослук да бекле-
шежегине олар шеклең этмей

— Магъачкыдала бизни де
сююмлю шагъарыбыз болуп
токътaды. Бу шагъар, бу ша-
шагъарда яшайгъанлар,
айрокъда студентлер бизни
исси кийде къаршыладылар.
Комсомолну атындагы парк
бизни хасокъда خوشубузгъа
гелли.

Вакуден гелген студентлер де форумну юрюлген кююне, программада гез алгъа тутулгъан масъалаларгъа ва оланы айланасында болгъан жанлы ва пайдалы лакъыртыгъа герт юрегинден рази къалгъанын эсгердилер.

Студентлер форумну барышында янгыз озлени илму масъалаларына байлавлу кпп юрюткп къоймадылар. Къонакъ студентлер тавлар эли-бияни яшаву булан да ювукъ-дан таныш болдулар. Дагыс-танды студентлер Ватаныбызны гъар тюрюл шагъарларын-дан гелген. Къонакъ студент-леге охувунда ва яшавунда кеп-кеп яхшылыкълар ерадылар.

А. МАГЪАТИНОВА.
 Суратда: Черкесскидеги политехника институтдан гелген студентлени Һырайгыан вакытиси.
Т. Магъамматов чыгаргъан сурат.

ВОЖДНУ ВАТАНЫНДА

2. БУЛАКЪ БАШДА

ЛЕНИНЧИ илмуну экинчи булагы Симбирскиде Ульяновлары бары да яшларына билим берген гимназиядан баш ала. С замангы Симбирсини таш орамында (гали Совет орам) ерлешкен таагарны лап бырыгыз кернич уйлеринден бирсинде улант-яшлагы гимназиясы болган. 1879-нчу йыл августу 16 (28)-сында шо гимназияны педагогика совети Владимир Ульянову биринчи классга кыбул эте. Озюкда, ону гележекдеги терен билимлерине агаларде кюрчю салынгыанына ата-ананы, савлай агылюно адилли мердешлерини аслам тагсири бары бирдагы да таш-

дырмакны буюнтю агълю-
лер, педагогика коллективлер
учун да агъамияты бар деп
эсибнаге геле

леп язган арзаны биз би-
ринчи макъалада эсгерттик.
Тек шо тилевню ол оёзюне
ва савлай агълюсюне нечик
кыйыйынлы, четим шартлар-
да язганны гысапга ал-
такъ, ону кыатты, тутган
ёлдан таймайган хасияты
ачыкъ болуп арагъа чыгъа.
Бираз алда атасы гечинген.
Сонг Ульянованы агълюсю-
ню уёстюне бирдагы уллу
кыйагы тыше: Петербургда
III Александр пачаны оыльтю-
ме кыараган деп, агъасы
Александр Ильични оыльтю-
ре ва уллу кыыздардашы Анна
Ильиничнаны туснакъ этелер.
Симбирскини «жамияты» да
Ульяновланы агълюсюне арт
бере.

дарслагъа АЙРЫЧА иш-
тагылыгы бар экенге, экин-
чилей, тёбенде эсгерилген
кыйматланы (бары да дарс-
лардан бешлер) даражасында
билимлери баргъа, шу
шагъатнама бериле.» —
деген мюсюрлюкню алма ба-
жарганы да уллу иш тю-
гюлюмю?

Г ЫАЛИ гимназияны бина-
сында В. И. Ленинни
атындагы биринчи
орта школа ерлешген.
Школа оёзю де Ле-
нинн ордени булан савгъат-
ланган. Ону бир яны буса
музейге айландырылган.
Лепп да белгилли ва тергевню
тартаган ери де — В. И.
Ленинге багышланган

Бу агъвалатлар, бир ягъын-
дан, Владимирни терең кяй-
гыгъа батдырмакълыгъы
булан бирге онда зулмучу
къурумгъа къаршы ябушув-
гъа ла ягъа революция гъа-
васи кългъан. Бу кългъан
класс-музей. Бинагъы экинчи
къабатындагъы класс, гъалы
ден 103 Яыл алда Володя
Ульянов олтургъан терезе
тюддеги бешинчи парта бус-
сагъатда ла шо алдагъы кългъ-

бары да маълуматлар школа-
да патриот ругда ва идея
якдан чыныктыган наслуну
тарбиялагъа асуулу күүл-
дукъ эте. Ол олтургъан бай-
шинчи партада буса гюл бай-
ламлар бир заманда да кеми-
мей. Мунда кзурулгъан му-
зейни советини членлери,
школаны комсомолецлери ва
пионерлери. В. И. Ленинни
гъакъында янгы маълуматлар
ахтарыну артын уъл-
тей. Оьзге союз рес-
публикаланы, тыш уълкеле
ни охувчулары булан бай-
лавукъ юрюте. Гелген жа-
ваплар, кьолгъа тюшген маъ-
луматлар да интернационал
алда сакълана. Школада охуп
чыгъагъан уяллагъа ва
кызылагъа буса: «Улду Ленин
охугъан бизни школада тар-
биялангъанынгы даям ва
бар ерде эсде сакъла.» —
еген сазлер язылгъан «Эс-
елик билет» тапшурта.
А. САЛИМУРЗАЕВ.

публичности савлай, рес-публикага танылу усталары оёсе. Оланы сынавун, өтүшкөн классларын көп районланы колхозларыны, совхозларыны загыматчылары уйыркес, уялгы ала.

Мисал үчүн, колхозну таштап чыгып, тармактагы загымат төгөнгөндө алдыңдагы йыл 226,3 тонна сүт болдурган буса, геттен йыл 3005 тонналы болдурган. Шо план булан гез алгга тутулганындан эсе 400 тоннага юзукъ артык. Пачалыктыга сатып берген сүтүнү кыалары да 2280 тоннага етишкен: сазлай Хасажурт район саткан сүтүнү бешден бир пайын тутат.

Көп сүт савувуну тша-кында айтатанда көп йыл-ланы узатгында савунчулукъ касбуну юрютеген. Нюрюв Темуктова башлап гез алгга геле. Ол геттен йыл оёзюне бегетилген 16 сы-йыны тварисинден орта гы-сепда 3649 кило сүт сав-ган. Шо план булан гез алгга тутулганындан 949 килога көп. Нюрюв алдын-лы сүт савувчулары «3 миңчилер» деген республи-ка клубу ачылганылы ону чеген. Ол, тюзю, көп сүт савмак булан дазуланып кыалмай, гыяванчылыкъ

гектардан кыайтарыла-ган тюзюм де яхшылашып тербей. Аслу мурат да шо. Аянлашдырып айтган-да, колхозну ашлыклар оёс-дюролеген авлактларыны майданын дагы гентлешдир-меге имканлыкъ ёк, бары да гектар гектар тюзюм гетеринге бакдырыл-ган.

Артадагы заманларда кы-занылган натижаланы гез-ден гечирсек де, биз кол-лективни муратлары толу кюйде яшавга чыгырыла-ганыны эселейбиз. Гетген йыл колхоз 2100 гектарда кыыл-чыккылы ашлыклар оёсдю-рен. орта гысепда гыар тек-тарындан да 28,1 центнер тюзюм алган. Сугъарыла-ган топуракълагга чачыл-ган гюзлюклени гыар тек-тарындан кыайтарылган тюзюмю кыалары буса 33 центнерге етише.

Амма айры-айры тутган-лардан буса дагы да ар-тыкъ сурай, арпа алынган-ны да ачык. Шо да хозай-ствода загымат тегизюне янгы кыайдалары гент кюйде кыол-ланатанлыкъ булан байла-лу. Мунда ашлык оёсдю-рюв подряд кыайдада юрю-леген бир нече мыллар бо-ла. Аслу гыалда шо кыайда-

газ да гыактылы. Юзукъ за-манны ичинде газ тартылма-манчы бирдокъла бакарыл-са чы бирдокъла бакарыл-май. Шогъар байлаву гез алгга тутган планларыбыз да бар, тек, эливаш, тийиш-ли быргылар табулуп бит-мей.

— Харик?
— Газ учун чу харик та-бакъ адик. Шо буса Си-зин юртаулары талаплары-ны 90 проценти кютолежек эди. Сонг гетюр адигиз бизин халкыдагы загымат гетери-ливню, рутъну.

— Рутъдан чы гыали де тюзюмегенсиз.

— Тюзюме хыялыбыз да екъ. Бизин эндирейлилер Ленини ёлунда ленинчи рутъ булан юрюген. Энинден сонг да юрюжек. Ону тап-шурууларыны биз ле амин болмасакъ, ким болажакъ?

Тюзю, олар аминлер. Эн-дирейлилер оёзюне колхозу-ну «Ленин» деген атын бир де ер ётмесени де шону ташдыра. Буссагатда да олар авлактларда, бавларда, гыяванчылыкъ фермаларда, гыар ким оёзюне сикагында вождну атын гыакъ загыматы булан сыйламагга белсенген.

Б. ГЪАЖИМУРАДОВ.

Сиринсиз уланганын гым-назиясы болган. 1879-нчу йыл августну 16 (28)-сында шо гимназияны педагогика совети Владимир Ульянову биринчи классга кыабул эте. Озокуда, ону телекездеги те-рен билимлерине агълюде кюркю салынганна ата-ани-ны, савлап агълюню адилли мердешлерини аслам таш-сир барны бирдагы да таш-дырмактыны бугюнго агълю-лер, педагогика коллективлер учун да агъамияты бар деп эсибизге геле.

Педагогика ишге толу кюй-де берилген, даим машгул атасыны уялгыю яшларына да айрыча ташсир эте. Вор-чуну аминликин, токтатшган хасиятны ва загыматы сюю-ню рутъунда тарбиялай. Ол яшларыны охувуна тергевю-ден кыайры, о замангы изычуланы оёр идеялы асар-ларына да муштарландыра. Алдынлы рус ярыкъландыры-чуланы адилли ояларын муштурмактыны даим гыайын этген. Шолай, Владимирни революция кыаравларын амалгга гелтиривге де ата-сыны аслам ташсир бола. Сонг да, И. Н. Ульянову халкыга билим беривню ишиндеги чалышыву көп ю-лер булангы ярлы яшлагъ билим алма имканлыкъ ярат-ган. Гыали буса педагогика

ушкы болуп, оланы охув ожакыга тийишли гыазирля-ли булан йибермекни гыайы-этген. Дарсларын гыазирлей-генде де ортакчы болган-дан кыайры, сашгга тилени уйренивге иштагыланды-ган. Гыатта Владимир Ильичдеги кыурумчуну дагы-мусу да, аслу гыалда, Мария Александровнадан кыгъган демеге ярай.

Б УЛАН мугъкам кюркю алган яш гимназияда охувга да гыеч четим-гыга да уята, революция гыа-ракатгга рутъландыра. Озокуда, агълюсю учун шо-лай кыайгылы кыара гюн-лерде оёр кыыйматлагга экзаменлер берип, гимназия-ны алтын медальга битдир-генге шагъатнама алмакъ учун уллу чыдамлыкъ та-рыкы?! Муна шо шартларда, оёзюню агълюсюне арт бер-ген шагъарны «жамияты-ны» вакиллерини бирсинден: «Симбирскин гимназиясында сегиз йыл охуган Владимир Ульяновгга...

Биринчилей, Симбирск гимназияда охутан чакъы заманыны ичинде тергевюню кюркюсюнде гыар-бир якдан лизамы БЕК ЯХШЫ, дарс-лагга геливю, гыазирлиги, шолай да языв ишлени ю-тюзю БЕК ЯХШЫ, янашы-ву БЕК ЯХШЫ ва бары да

ушкы бирдагы уллу кыайгы тыше: Петербургда III Александр пачаны оылтюр-ме кыарагъан деп, агъасы Александр Ильични оылтюре ва уллу кыызардашы Анна Ильичичнаны туснакъ этелер. Симбирскин «жамияты» да Ульяновланы агълюсюне арт бере.

Бу агъвалатлар, бир ягы-дан, Владимирни терен кыай-гыгга батдырмакчылыгы булан бирге онда зулмучу кыурумгга кыаршы ябушчу-гга да уята, революция гыа-ракатгга рутъландыра. Озокуда, агълюсю учун шо-лай кыайгылы кыара гюн-лерде оёр кыыйматлагга экзаменлер берип, гимназия-ны алтын медальга битдир-генге шагъатнама алмакъ учун уллу чыдамлыкъ та-рыкы?! Муна шо шартларда, оёзюню агълюсюне арт бер-ген шагъарны «жамияты-ны» вакиллерини бирсинден: «Симбирскин гимназиясында сегиз йыл охуган Владимир Ульяновгга...

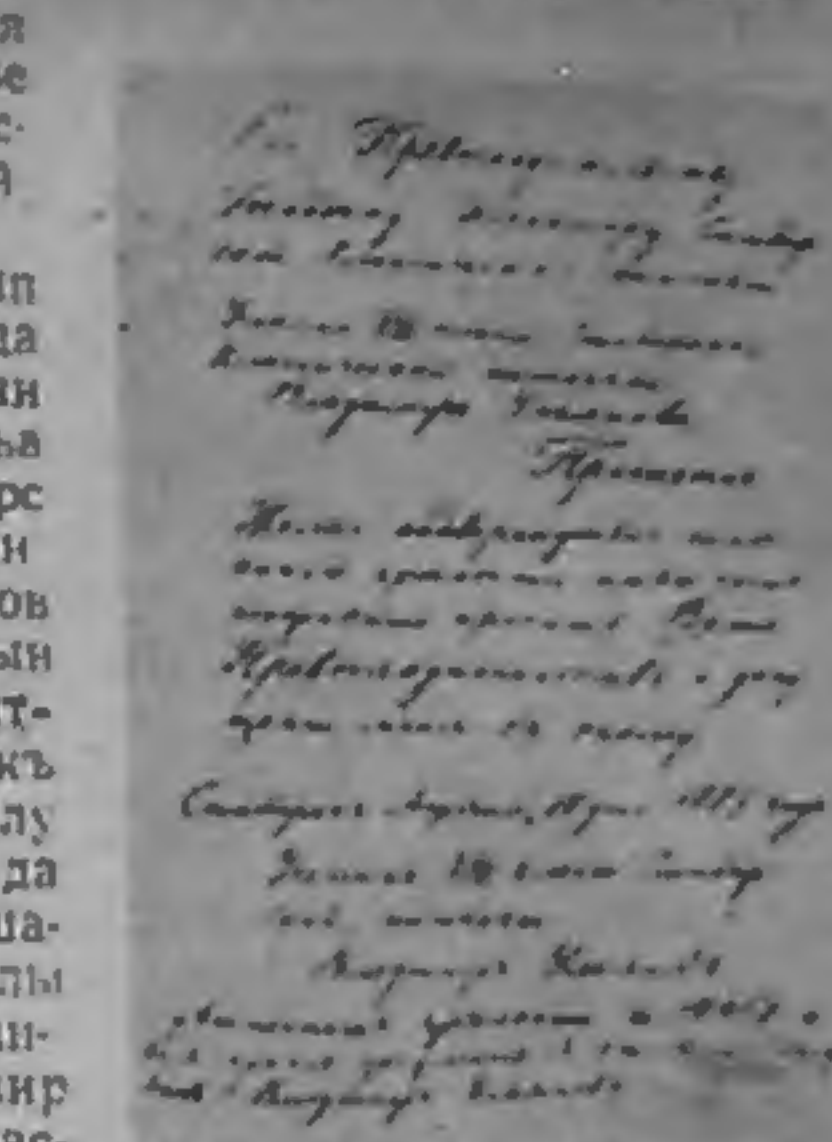
Биринчилей, Симбирск гимназияда охутан чакъы заманыны ичинде тергевюню кюркюсюнде гыар-бир якдан лизамы БЕК ЯХШЫ, дарс-лагга геливю, гыазирлиги, шолай да языв ишлени ю-тюзю БЕК ЯХШЫ, янашы-ву БЕК ЯХШЫ ва бары да

орта школа ерлешкен Школа оёзю де Ле-нинн ордени булан савгыт-ланган. Ону бир яны буса музейге айландырылган. Пап да белгиле ва тергевю-тартагъан ери де — В. И. Ленинге савгытланган класс-музей. Винаны экинчи кыабатындагы класс, гыали ден 103 йыл алда Волода Ульянов олтургъан терезе тюздеги бешинчи парта бус-сагыатда да шо алдагы кюй де сакъланган.

Алдан берли адатланып гелегенге гере, бу классда гыар йыл бир керен 1-нчи сентябрде биринчи классгга гелген яшлар булан дарс оытгериле. Класс-музейни янында Владимир Ульянов гимназияны программасын ушкюнлю кюйде охуп бит-генге шагъатнама алмакъ учун экзамен берген уллу актовый зал ерлешкен. О да школаны охувчуларыны яша-вунда болагъан агъамиятлы агъвалатлар учун пайдала-ндырыла. Школада Владимир Ульянов охуган оёзге клас-сларда да шо йыллары булан байлаву суратлар, китаплар ва оёзге эсделиклер сакъла-нган.

Шо сыйлы эсделиклер, В. И. Ленин булан байлаву

Биринчи гимназияны бина-сында В. И. Ленини атындагы биринчи школа ерлешкен Школа оёзю де Ле-нинн ордени булан савгыт-ланган. Ону бир яны буса музейге айландырылган. Пап да белгиле ва тергевю-тартагъан ери де — В. И. Ленинге савгытланган класс-музей. Винаны экинчи кыабатындагы класс, гыали ден 103 йыл алда Волода Ульянов олтургъан терезе тюздеги бешинчи парта бус-сагыатда да шо алдагы кюй де сакъланган.

Суратда: Симбирск гим-назияны директоруну Влади-мир Ульянов «Билимлерин сынамактыны» тилеп-язган арза.

Дёргелидеги (Ленин район) юрт китапхананы заведую-щий Айшат Изиева булан мен бир башлап кыш вакы-тиде ёлукъдум. Айшат китап-ханада, айланасына уяч-дёрт охувчуну да кыуршап, ювукъда болма герек ёлугъу-гга гыазирленип тура-оди. Көп йылланы узатгында исси болмагъан китапха-наны ичинде ол, яманокъ ях-шы кюйде салкын ёкенине де кыарамайлы, енгил тийи-ген, жагъ кюйде айлана. Тек сувукъ ёкенине нечакы сыр билдирмеге сыймесе де, ушю-ген кыолларын заманда бир уйиру ичинде салынган ток пече элте эди.

Бизин булан сорашип-са-ламлашып битген сонг (бизин де ушюп барагъаныбызны ес этди буса ярай), китапха-наны ичи исси болмагъан-

«ЛЕНИН ЁЛУ» 2 БЕТ

«УЯСЫНДА НЕ ГЁРСЕ, УЧГЪАНЫНДА ШОНУ ЭТЕР»

лыкъга оёзю айыплайган-дай, йымышакъ кыайып: «Муна бизин ишибиз», — деп, оёзю нечик шартларда ишлейгенин англатып кыой-ду. Ичимден: «Гертилей де, кыочакъ тиштайла. Бу су-вукъда, бу гыарасатда ушю-де олтуруп турма ким кыой-май. Тийишли иссилик бол-гъанда чыгъарман, ушюп оылме айтганым бармы деп, юрт гыакимлеринден адам-шавлу шартланы талап етип, китапхананы бегетип чыгып неге гетмей ёкен?» — деп ойлашдым. Мени оялармын англагъандай, Айшат: «Шун-дан гелеген 100 манат учун тюзюл — шу ишге уйренип, айрылып болмагъанлыкъ-гы-быздан. Мени амам Сапият да юртлаулары культура анын-дан тарбиялавгга. — оёзюню бютюн оымюрюк багышла-гъан. Ол юрт китапханада 25 йыл ишлеген. Амам пен-сиягга гетген сонг, ону кас-бусуна оёзюм де билмейген кюйде тюзюнюп, юртадагы школаны битдиргенли китап-ханада ишлеп тураман», — деди.

Гертилей де, Айшат баш-гга касбуну тавгламагга, из-лемеге кыарамагъан. 1976-нчы йылда Дёргелидеги орта

школаны 10-нчу классын битдирген гюнден тутуп, ана-сыны ишин узатган. Ол ишден айрылмагъан кюйде, Магъачкъаладагы культура-арыкъландырыв училищени библиотекарлар гыазирлейген бёлюгю битдирген.

Китапхананы алдында шаир-лер ва журналистлер булан болган ёлугъувгга гере ётилген стендлер гелген адамланы айрыча тергевюк тартат. Дёргелили шаир Кыурбанали Шамсутди-новну яратывчулукъ вече-рине багышланган стенд де арив онгарылган. Дагыс-тан радиону кыумукъ редак-циясыны журналисти Солтан-бек Солтанбеков, журналист ва шаир Шарабутдин Сулей-манов, ДАССР-ни ат кыазан-ган артисткасы Бурият Элмурзаева Дёргелили загы-матчыларыны янында чакъда-чакъда кыонакылыкъда бо-лалар. Шо ёлугъувар бары-сы да юрт китапхананы янында иш гереген «Энем-жая», «Аз гюллер» деген клубланы янындан оытгериле. Шо клубланы ишине де Ай-шат Изиева ёлбашчылыкъ эте.

— Бизде «Энемжая» деген клуб ишлейгени көп йыллар

бола. Шо клуб оёзюню айла-насына хыйлы яшоёрюмлене кыуршагъан. Ону аслу му-рады — иш кыызлагга кас-бу тангламагга кёмек ётмек, загыматгга бакъгъан якъда бизин яш ватандашларыбызда сюювню, абур ётивню тарбия-ламакъ, — дей А. Изиева. — Бизин клубну ишинде юртиу инг де таныву спе-циалистлери, абурлу адамла-ры ортакчылыкъ эте. «Энем-жаяны» жыйынларында олар яш кыызлагга оёзлер танг-лагъан касбуну, ону сырла-рыны гыакында кыужурлу мисаллар булан хабарлайлар. Ж. Кыоркъмасовну атында-гы совхозну алдынлы сав-увчулары, авлактчылары, механизаторлары, «Элдама» кыуш фабрикни кыушчулары чакъда-чакъда «Энемжаяны» жыйынларында кыонакылыкъ-да болалар. Биз Бурият Элмур-заеваны, шаирлер У. Ибра-гъимованы, Ш. Сулеймановну бир нече керенлер ча-кыргъанбыз. Клубну ишине Дёргели юртадагы культура уйиу оёзбашына иш гере-ген чебер коллективини яш артистлери де яхшы кёмек эте.

Айшат юртада оытгерилеген культура-арыкъландырыв иш-

лени кыурувчусу деп айтма-гга болабыз. Ону синтечили-ги булан китапханада иш гереген ишлар учунгъу «Аз гюллер» деген клуб тёбенги классларда охуйгъан яшланы арасында абурлу кружок гы-саплана. Башлапгы класс-ларда ишлейген учителени кёмеклиги булан А. Изиева оёзюню инг гиччи охувчула-рына кыумукъ ва оёзге да-гыстан миллетлени ёмакыла-рыша гере кыужурлу гёрю-нюшлени онгара. Шолар ба-рысы да иш юреклерде рагъ-мулукъны, кыочакчылыкъны, кыурдашылыкъны, дослукъну асил / гыислерин тарбиялай. Оланы яхшы ишлеге, яхшы хыйлагга кыанатландыра.

Китапхананы охув залы кышы-язы булан дегенлей, охувчулардан бош болмай. Биз баргъан гюн школадан гелген яшланы бир бёлюг, «Китапланы больницы» деген мююшде олтуруп, ас-ги болгъан, мужаллаты ай-рылгъан, бетлери йартылгъан китапланы кыайчы да, ка-гыыз да, клей де алып, яраш-дырып айлана ёдилер. Шко-ланы яшлары Айшатгга ки-тапхананы гыар-бир ишинде иштагылы кюйде кыол ялгъай, кёмек эте. Шолайлыкъда

олар оёзлер де китапгга абур ётмеге уйренелер.

— Мени ишимде совхозну парторгу Жамав Жамаев, юртадагы орта школаны за-вучу Убайдулла Батырмур-заев, совхозну комсомол кыу-румуну секретары Камалут-дин Абсаламов яхшы кёмек этелер, — дей А. Изиева. — Озокуда, школадагы учител-лени де, охувчуланы да, сов-хозну ёлбашчыларыны да кё-меги болмаса, ингыз бир зат да ётмеге болмас эдим. Олар китапханада оытгерилеген ве-черлерде, ёлугъуварда ва башгга тюрюл ишлерде тув-радан-тувра ортакчылыкъ этелер.

Айшатны гыаракатчылы-гы ва ёлбашчылыкъы булан оытгерилген яшлар учунгъу адабиятны ва музыканы жу-малыгы, белгиле язывчу Ибрагъим Хамав Ибрагъимов-ну, яш язывчу Алим Кыабар-диевни, шаир Къ. Шамсутди-новну китапларына гере ётилген охув конференциялар, ёлугъуварлар дёргелилени узакъ замангга ёсинде кыалажакъ. Шо ишлеге гыазирленинде Айшатгга инг башлап наси-гъат береген, ону туврадан-тувра якълайгъан ва англай-гъан адам — анасы Сапият.

«Уясында не гёрсе, учгъа-нында шону ётер» дегенлей, Айшат анасыны ёлун тутуп, ону ишин бугюнде де юртла-лары сукъланар йимик юрю-тюн тура.

— Айшат районну ичинде-ги культура кыулукъчула-ны арасында лап да актив кюйде чалышагъан, оёзюню ишине, айланасына адамланы кыуршамагга бажарагъан тиштайла, — дей Кыарабу-дагыентдеги центрлашдырыл-гъан район китапханаланы директору Нурия Сабиржано-ва. — Ону ишин оёзге куль-тура кыулукъчулагга уял-гыге салмагга болабыз.

Гертилей де, Дёргелидеги юрт китапхана артадагы бир нече йылланы ичинде район китапханаланы арасында ал-дынлыларындан бириси гы-саплана. 1989-нчу йылны гыасиллерине гере юртлау-лары арасында культура-арыкъландырыв ишин, чебер адабиятны пропаганда ётивню кыурумлу ва ташсирли юрю-тегени учун Дёргели юрт ки-тапханагга биринчи ер бе-рилген ва Ленин райиспол-комну культура бёлюгюню ягындан «Гыюрметлев грамо-та» булан савгытлангъан.

Бугюн Дёргелидеги юрт китапхананы фондунда 13 миңг 608 китап бар. Ингыз гетген йыл китапхана- 250 янгы китап алган. Охувчула-гга китап беривню планын

хыйлы артыкъ атип толтуру-гъан. 17 миңг китапны ор-нуна 19 миңг китап берген. Айшат охувчуланы санавун да 934-ге етишдирген.

— Юрт больницаны аку-шеркасы Умгъат Сулейманова, учительница Зугъра Шагъа-лиева, учитель Магъаматбек Залибеков, ишчи Далгъат Мурзаев, школаны охувчула-рындан Зала Лежбединова, Зулайха Пайзуллаева, Зия-вутдин Шамсутдинов мени лап да көп китап охуйгъан охувчуларындан санала, — дей А. Изиева. — Олар ингыз ак-тив кюйде китап алып, охуп кыоймай, башгга охувчуланы арасында чебер адабиятны пропаганда да эте. Шо ёл-дашлар китапханада ётилеген башгга тюрюл ишлерде оёз-лени гыаракатчылыкъын гёр-сете.

Гичиден китапны сыйген, китап булангы ишге тюзю-нген Айшат Изиева бугюн де китапланы кыужурлу, сыйрулу дюнясында яшай. Инг гиччи охувчуларындан тутуп, йыллары 70-ге тар-машгъан акъ сакъланы тз-мазаланы да китапны юз тюрюл, юз соравлу дюнясы-на чакыра. Шо дюняны гёзеллигин гертти кюйде сез-ген адам оёзюм узлу бай-лыкъны еси йимик гык-ётмей болмай.

Ж. ЗАНКОВ.

Суратда: А. Изиева.

ЛЕНИН МУНДА ЯШАГЪАН

В. И. Ленин ва В. Д. Бонч-Бруевич Кремлин абзарында. 1918-нчи йилны октябрь аны.

В. И. Ленин Воскресенск майданда (гъали Революция-ны майданы) К. Марксга ва Ф. Энгельсге заманлыкъ памятникни ачылыуунда речъ сыйлей. 1918-нчи йыл, 7-нчи ноябрь. Москва.

КПСС-ни ЦК-сыны Платформасыны ва партияны

Инамсызлыкъмы яда жавапсызлыкъмы?

Элибизде болуп турагъан алышынылар къайсыбызны да ойлашдыра. Демократия генглегенлини, аянлыкъ болдурулагъанлыкъ разиликини тувдура. Амма шону булан яшавубуз-да хыйлы терс ишлеге де ёл бериле: инанятчылыкъ арта, рухъ якъдан чыныкъдырыа осаллаша.

Ардагъы вакътиде КПСС-ни атына чалынагъан критика да ойлашдырмай болмай. Тюсю, бары да айыпны партиягъа къаппап кыймакъ дурус болмас. Тек узакъ болжалны ичинде ватандашлар яхшыны да, азув гюнлени де Коммунист партия булан байлавлу этип голген. Гъали буса шоланы инкар этме къарайгъанлар, тутгъан ёлбуз янгылыш болгъан деп айтма сюегенлер кёп къаршылаша.

Партиягъа, яшавгъа бакъгъан якъдагъы ойларын, Къызылжурт районда тюсюл, савлай республикада яхшы танылду Орджоникидзени атындагъы совхозну коммунистлери булай маънада эсгере.

Ш. ГЪАКИМОВ. — совхозну баш инженерни:

— Газетлерде, журналларда КПСС-ни гъакъында хыйлы-хыйлы материаллар язылып чыгъа. Оланы барысын да охуп чыкъмасам да, чолатийгенде, бирлери булан таныш болман. Макъалаланы кёплеринде шулай пикру тувулуна, сайки, партия абурун тас этген. Мен шону булан рази болмайман. Неге тюсюл, янгыз бир-бир оыр партия къуллукъчулар партия тюсюл.

Бир керен телевидениеден коммунистлер партбилетлерин яллатагъан кыйноу гёрсетди. Эртенинде мекпаркда о гъакъда улуу лакъыр болду. Шолай кыйлыкъсыз ишни гёрсетме тюшмей дегенлер де бар эди. Озокъда, магъа, хыйлыдан берли партияны членине, коммунистлер болмагъан сы навлу ва абурулу механизаторланы алдында кызырма тюсю. Неге десенг, коммунист деген атны ер этген бир тайпалар савлай партиягъа дамгъа салма къарай. Шолайлар коммунистлер тюсюл, оланы КПСС булан бир аралыгъы да ёкъ.

Оырде эсгерилген мисал — буйрукъ-административ кый-дыны кызырмагъанлар аламаты. Шолайлар алда болмагъанмы, олар янгыз янгырып къурувну йылларында тувулунгъанмы? Къуллукъ умут этип партиягъа гирген тайпаланы гъали гертти юсю ачылып тура. Аянлыкъ оланы кълону аясында йимик гёрсете. Алда буса шолай ишлени башына таш салып, яшырылып тургъан.

алып гелдим. Ону къурулушу нечик чалт юрюлгени гёз алдымда. Бу иш етимишнини йылларда болду.

Башгъа мисал. Совхозну 61 трактору, 57 автомашини, 12 комбайны ва оьзге техникасы бар. Тек тюзеюлу машин-трактор паркы ёкъ. Гъали янгы 30 тракторгъа гёрсетилген паркны къурув тамамлана тура. Ону къурулушу юрюлегени нечесе йыллар бола. Таза. «сакъаллы» объектге айлангъан. Муна бу ишде партком ёлбашчылардан талапчылыкъны болдурма тюше эди, тек партия къурумну сеси де эшитилмей. Кёмек тилеп, бир нече керенлер парткомну секретары И. Ниматуллаевни уьстюне бардым. Гъеч бир сама кёмеги тиймедди, маъсаланы чечмек учун бойнуна жавапчылыкъны алмады. Маънасыз экени биллип, мен де дагъы лакъырны гёттермедим.

Н. ГЪАЖИЕВ, устаханаланы заведующийни, цех партия къурумну секретары:

— Ширивну пикрусун узатма сюемен. Бизин цех партия къурумда 14 коммунист бар. Демек, ишлейгенлени гъар онунчусу партияны членлери. Коммунистлени ортакъ ишге этеген къошуму аслам, оланы гъар басгъан абатына партиягъа болмагъанлар тергевну инана. Къышны кыагъруду гюнлеринде де, яйны яллауунда да механизаторларыбыз ачыкъ кёкню кыражда талап этмей. Партком билмейки, совхозну ёлбашчылары гёрмейми? Амма бузукъ гъалны ахшылашдырма мекенли чаралар гёрюлмей тура. Партияны абуру тюшмеген. Къылыкъсыз ишлери булан бир болма герек деп ойлалман.

Уставыны проектлерин арагъа салып ойлашабыз

буса, огъар машин бериле, дачалар гёрсетиле, оьзге шабагъатлардан да пайдалана. Вьносланы буса бир оьлчевде, айтагъаным, алапасына гёре тёлей. Бизде Ш. Ибрагъов деп механизатор бар. Бажарывлу тракторист. К-701 маркалы тракторну ишлете. Яхшы къазана. Мисал учун, февраль айда 1935 манат къазанды. Шогъар гёре вьнослар да бере. Эсгерилген айда 60 манатгъа ювукъ вьнос тёледи. Партия къурум буса огъар бир манат берип де кёмек этмеген. Жыйылагъан вьносланы яртысын сама къурумларда къойма герек.

Секретарланы абурун да артырма тюше. Гъали партиягъа тюшегенлерден все, таягъанланы санау да аз тюсюлдюр. Амма шолай бары да ерлерде тюсюл деп осиме геле. Мисал учун, бизде партияны сыдра-сындан чыгъаман деп айтагъанлар гъалиге ёкъ. КПСС-ни абуру, ону гележеги гъакъда тийишли лакъыр юртебиз, яшорюмлени арасында пикру алышдырабыз. Гъали-гъалилерде буса Афгъанистанда интернационал борчун кютюп гелген шофёр И. Якиевни партияны сыдрасына къабул этдик.

Х. МУТАЛИМОВ, парткомну секретарыны заместители:

— Бизин совхозну яхшы ишлери районда да, республикада да белгили. Оьтген йыл хозяйствону гелимлери 1 миллион манатдан да артыкъ болду. Загъмат уьстюнлюк — савлай коллективни гъаракатыны натижасы. КПСС гъали демократияны ёлун тутгъанлыкъ адамланы ругландыра. Бизин алибизде ёлукъгъан бары да кемчиликлерде янгыз партияны айыбы бар деп айтсакъ, дурус болуп битмес. Низам осаллашгъан сайын, кемчиликлени санау да арта.

Совхозну партия къурумунда 100-ден де кълоний коммунист бар. Амма оланы бары да талаплагъа кыйышывлу иш гёрмей, партком буса шолай коммунистлерден тийишли даражда талап этмей. Парткомну членни гъысапта шо кемчиликлерде мени де айыбым бар, амма айрыча алапа да алып ишлейген адам болгъан сонг, талапчылыкъ башлап огъар болма герек деп ойлалман.

рулма герек деп эсгериле. Уьлкеде шолай этилме де этилме. Дагъыстанда буса шолай информация етишмейгенлик гъис этилме.

З. ЗАЙНАЛОВ, овощчулукъ бригаданы бригадирни:

— Юртада, районда, республикада не болуп турагъанни адамлар билме герек. Кыйыкъсызгъанлар болса, терс хабарлар да ййыла. Мен партияны сыдраларында экеним булан окътем боламан. Тюсю, гъалиге ерли партиядан гёрген затым ёкъ. Тек ата-бабаларыбыз бпзин яшавубуз учун жийип къурбан этген ишни ярты ёлда къойма умутум ёкъ.

Мен партия къурумну секретары, юрт Советини председатели болуп чалышгъанман. Тюсюлюкю иш саялы заманымы, гючюмю аямай юрюгенмен. Низамны болдурууда нечакъы терс ишлер булан къаршылашдым. Судлагъа, дуванлагъа да чыкъдым. Мени айыпплама къарагъапплар да болду. Тек тюсюл гъар заманде да уьст гелген ва гележек. Заманлыкъ кыйышлыкълагъа башын салландырма тюшмей.

Оьтген йыл мен ёлбашчылыкъ этеген бригаданы коллективни планны уьстевюне 150 тоннадан да кълоний продукция тапшурду. Коллектив намусу булан загъмат текдю. Гъалиги ишлерибиз де яман бармай. Алдагъы йылдан эсе артыкъ тюсюм къайтарма умут этебиз.

Оьтген йылланы анализ этгенде, шулай ойлашаман. Кабинетден чыкъмай турагъан ёлбашчы гъали ёлбашчы тюсюл. Шо коммунистлеге айрыча тие. Ондан кълоры да, партияны болажакъ сьездни оыр партия къуллукъчуланы рядопой коммунистлер булан аралыкълары беклешдирмек учун тийишли чаралар гёрюр деп осиме геле. Цех партия къурумдан Генеральный секретаргъа ерли гъарсени коммунистлер оьзлер сайлама тюше.

М. ГЪАЖИЕВ, овощчу.

— Коммунистлени активлиги артгъанни биз билебиз. Тюсю, мен артгъан талаплагъа жавап беремен деп айтма болмайман, кемчиликлерим де бар. Амма оланы алдын алма бола-рымны инанаман. Тек гъалиге ерли рядовой коммунистлер активли болгъанни ёлбашчы партия къуллукъчуланы бирлери онча ушатмай.

Ардагъы гюнлерде мен био маъсалагъа гёре оьзюмю пикруму билдирген эдим. Маъсала совхозну партия къурумуна тие эди. Амма парткомну секретары И. Ниматуллаев секретарлыкъ булан «таъсир» эт-тараты. Сиптегилдик тюсю

Байлавлукъну бузукълукъну недендир

Байлавлукъну Бабжурт район бёлюгюню коллективни оьтген йылны яман натижалар булан тамамламагъан. Иш чыгъарыв 4 процентге артгъан. Шону кюрчюсюнде белгиленген планлар тариф гелимлерден 101, продукция чыгъарывну артырыуда 104 процентге толтурулгъан. 1986 — 1990-нчы йыллагъа белгиленген бешйыллыкъ планны санавларын урушдуруп къарасакъ, планны уьстевюне тариф гелимлер 30 минг, продукция чыгъарывну оьлчевлери 27 минг манатны кълорында артгъанлыкъы ачыкъ гёрюне. Ватандашланы ягъышдан гъакъ тёленип этилинеген къуллукъланы оьлчевлери де 5500 манатгъа артгъан.

Уьстде телтирилген санавланы кълорашывуна не таъсир этген? 1986-нчы йылдан башлап почтаны етишдирив толу машинлешдирилген. Ардагъы ёки-уьч йылны ичинде электрик байлавлукъну камиллешдиривну маъсаласы ёрукъду чечиле. Юртлу загъматчылагъа радиодан 3 программда юрюлеген берилишлеге тынгламагъа имканлыкълар яратылгъан. Магъачкъала булангъы телефон байлавлукъ толу автоматлашдырылгъан.

Бизин иш, оырде эсгерилген маълуматлагъа асасласакъ, яман да гёрюлмей. Тек не хайыр, район жыйынарда, халкъны арасында, байлавлукъ критикагъа кёп тутула. Шо буса аслу гъада электрик байлавлукъну ва радиофикацияны къуралларыны осал ишлеви булан байлавлу. Натижада адамлар радиосу, телефону къуллукъ битдирмей деп кант эте. Шолай гъал неден туулууда? Къызлардагъы байлавлукъну техника якъдан пайдаландырывну узелине таби болагъан линейно-технический цехни къаршылашагъан четимликлени алдын алмагъа гючю чатмай. Телефонисткалар запас частлардан пайдаланып болмайлы кыйыш.

Аппаратура эгитилген, ярашдырмакъ учун ижтимаийликлар яратылмай туруп, байлавлукъну сан яны кълорашлашар деп инанмагъа кыйын. Хамаматюрт, Тамазатёбе юртларда гъарисени 50 номери булангъы АТС-лер бар. Тек не этерсен, бир-эки йыл да ишлемей, гъали бузукъ гъада. Себеби? Линияда абот-ленишле болдурулма-гъан.

Шоу учун олагъа ишнин ер, биринчи юртмече тюше. Гъакъыкат буса байлавлукъну район бёлюгю ишчи кълорашлашар деп инанмагъа кыйын.

Гъасили, айыпны оьзлени башындан тайдырып, ягъадан гюнагъыланлы ахтара. Хозяйстволаны ягъындан кемчиликлени алдын алмакъ учун акъча маялар гёрсетмейгенни багъана туту.

Гъасанай, Геметёбе, Тюпкълотан, Мужукъай, Янгыкара, Тамазатёбе юртланы ватандашлары буссагъатгъы вакътиде радиоларсыз. Шогъар да себеплер кёп. Лап да аслусу, специалистлер ёкъ, кадрлар етишмей. Алапаларын артырмай туруп, олар болажакъына инанмагъа кълорашлашар деп инанмагъа кыйын. Ишлемеге, ял алмагъа, шу деп айтмагъа онгайлыкълар болдурулмагъан. Дагъысын айтмагъанда, къуллукълагъа айланмагъа транспорт болмасмы. Электромонтёрлар учун осун-бусун салмагъа, турмагъа дегенлей бина къурулмагъан. Шо маъсалаланы чечмеге КПСС-ни райкому, райисполкомну къуллукъчулары да ёллар ахтара. Колхозланы, совхозланы, улуу производство коллективлени гъысабына байлавлукъда ишлейгенлени алапаларын артырмагъа токъташгъан. Шо яшавгъа чыгъарылса аман болмажакъ эди.

Районда байлавлукъну 9 бёлюгю бар. Шоланы 9-на почта Хасавюртдан таба етишдирилмеге герек. Эсгерилген район бёлюгю къуллукъчулары да почтаны заманында гелтирмей, болжалларын йыра. Арз этсек, тюрюю себеплер таба. Шагъардагъы автокомбинат машинлер булан осал таъмин эте дейлер. Охучулар да радиосизликлерин бизге билдире.

Байлавлукъда четимликлер гюн сайын арта. Арт вакътиде уьлкени областларындан, оьзге союз республикалардан посылкаланы къабул этип заманлыкъгъа токъташдырылгъаны гъакъда телеграммалар алабыз. Байлавлукъну автобазасыны ёлбашчылары, нечакъы айтып гурсакъ да, транспортну маъсаласын чечмеге кълорашар, заманлыкъгъа магъа конвентерленин сакъ ёкъ. Биз ПТУС-гъа берген араларыбыз яшавгъа чыгъарылмаса, не этип болармыз.

Телеграф, телефон, радио, почта — булар барыны да байлавлукъну тармакълары. Шону учун олагъа ишнин ер, биринчи юртмече тюше. Гъакъыкат буса байлавлукъну район бёлюгю ишчи кълорашлашар деп инанмагъа кыйын.

Н. И. Ленин Воскресенск майдонда (гъали Революция-ны майданы) К. Марксга ва Ф. Энгельсге замандыкъ ламатиники ачылууда речъ сыйлей, 1918-нчи йыл, 7-нчи ноябрь, Москва.

В. И. Ленин 1922-нчи йыл 3-нчо октябрде Совнаркомну жыынындан сонг Кремлде.
(Суратлар КПСС-ни ЦК-сыны янында Марксизм-ленинизмни институтуну архивинден алынган).

деген атны ер атген бир тайпалар савлай партиягъа дам-гъа салма къарай. Шолайлар коммунистлер тюрюл, оланы КПСС булан бир аралыгъы да ёкъ.

Оырде эсгерилген мисал — буйрукъ-администрация къланды къланды-къландыларыны аламаты. Шолайлар алда болмагъанмы, олар янгыз янгыртып кълурвну йылларында тувулунгъанмы? Кълулукъ умут этип партиягъа кирген тайпаланы гъали герти юзю ачылып тура. Аяныкъ оланы кълону аясында йимик гёрсете. Алда буса шолай ишлени башына таш салып, яшырылып тургъан.

КПСС-ни якълалгъанмы себеби недир, мен ондан не пайда гёргенмен? Оыр даражада талапчылыкъны гыс этсем тюрюл, дагъы бир де ехтилик, айрыча онгайлыкълар ахтармагъанма. Магъа партбилет тапшурулгъанлы 20 йыл бола. Биз гъали нечакъы аталап, шо йылланы сёкме къларасакъ да мен ойлашагъан кюйде, шо вакътиде партиягъа тюрюм бек кълыйн эди. Мен озым 7 йылны узагъында доланып турдум. Тюрюсем, магъа бакъгъан якъдагъы талап артажакъны да биле эдим, шо-гъар гъазир де дюр эдим. Шонча йылланы ичинде гъазирленип, партиягъа киргениме бир де гъёкюнмеймен.

Низам, талап бар ерде не ишни де кютме бажарыла. Эрни буса адамланы юреклерине инамсызлыкъ кълонгъан, жавапчылыкъ осаллашгъан. Бизни совхозну консерво заводуну биринчи швелерин мен

— Ширвану пикрусуу узатма сюемен. Бизни цех партия кълурмда 14 коммунист бар. Демек, ишлейгенлени гъар онунчусу партияны членлери. Коммунистлени ортакъ иште этеген кълочуму аслам, оланы гъар баштан абагъына партияда болмагъанлар тергевлю янаша. Кълыны къларулу гюнлеринде де, йиныллавууда да механизаторларыбыз ачыкъ кёкню тюрюнде доланагъанлы партком билмейми, совхозну ёлбашчылары гёрмейми? Амма бузукъ гъалны яхшылашдырма мекенли чаралар гёрюлмей турду. Партияны абуру тюрюмеген. Кълылыкъсыз ишлери булан бир тайпа коммунистлер абурсуз болуп токътагъан.

Партияны область комитетини алдагъы биринчи секретары М. Юсупов бизде эки гезик ДАССР-ни депутаты болуп турду. Гъар гезик сайлавланы алдында ойтген ёлугъуларда олай ётме герек, мен булай кёмек этермен деп гете эди. Гъали де бара, дагъы да — гъеч бир алышыныв болмады. Юртну жамияты буса о берген сёлер еринде унутулуп кълалгъанлы гёрюп, бир тюрюл пикругъа гелип токътай. Шолай ёлбашчылар партияны абурун гётёрме болмай.

Гъали биз КПСС-ни ЦК-сыны платформасын, партияны Уставыны проектлерин арагъа салып ойлашабыз. Коммунист, кълыйсы кълулукъда буса да башгъа тюрюл, партияны алдында тенг, жавапчылыкъны бир. Амма партиядан пайдала алма кълост этегенлер кёп ёлугъа. Уллу кълулукъда ишлей

Бизни элибизде ёлукъгъан бары да кемчиликлерде янгыз партияны айыбы бар деп айтсакъ, дурус болуп битмес. Низам осаллашгъан сайын, кемчиликлени санау да арта.

Совхозну партия кълурмунда 100-ден де кёлаи коммунист бар. Амма оланы бары да талаплагъа кълыйшывлу иш гёрмей, партком буса шолай коммунистлерден тийишли даражада талап ётмей. Парткомну члени гъысапта шо кемчиликлерде мени де айыбым бар, амма айрыча алапа да алып ишлейген адам болгъан сонг, талапчылыкъ башлап огъар болма герек деп ойлайман.

Партия кълурмда айлар булан ону ишинде ортакъчылыкъ ётмейгенлер, байлавлукъну тас ётгенлер бар. Тек олар озылеге бакъгъан якъда талапчылыкъны гыс ётмей. Коммунистлер В. Яндарханов, З. Абдулкеримов жыйынланы ишинде неге актив кюйде ортакъчылыкъ ётмейгени коммунистлеге белгили тюрюлмю? Болса да, айсенилик бар.

Халкъны милли англаву артагъанлыкъны партиа разилик булан эсгере. Тек ерлерде шогъар тогъас салма къларайгъанлар да ёлугъа. Бизни кълумукъ халкъ гъаракатыны вакиллери Чонтавулда да бар. Оланы бириси де башгъа миллетлени менлигине тиеген затланы ётмей ва айтмай. Амма газетлерде, радиодан табла халкъ гъаракатыны чалышыву гъакъда аз язылып чыгъагъаны адамланы рази ётмей.

Телевизордан гъар гюн дегенлей гъар иште аяныкъ болду-

румдан. Генеральный секретаргъа ерли гъарисни коммунистлер озылер сайлама тюрюе. М. ГЪАЖИЕВ, овошчу.

Коммунистлени активлиги артгъанлы биз билебиз. Тюрюе, мен артгъан талаплагъа жавап беремен деп айтма болмайман, кемчиликлерим де бар. Амма оланы алдын алма болгъанмы инамлыгъым да бар. Тек гъалиге ерли рядовой коммунистлер активли болгъанлы ёлбашчы партия кълулукъчуланы бирлери онча ушатмай.

Артагъы гюнлерде мен био масъалагъа гёре озымню пикруму билдирген эдим. Масъала совхозну партия кълурмуна тие эди. Амма парткомну секретары И. Ниматуллаев секретарыгъы булан «таъспр» ётме къларзды. Сиптечилик тюрю къларадан гери урула гелген сонг, коммунистлени активлиги де болурму, ишибиз алгъа барырмы?

Бизни Орджоникидзени атындагъы совхозгъа эки юрт гире эди — Чонтавул ва Акънада. Гъали олар айрылгъан. Тек парткомну секретары гъысап берив жыйынны эки де юртну коммунистлери булан ойтгерме сюе эди. Мен де, башгъа коммунистлер де шогъар къларшы эдик. Коммунистлер айтагъан болмаса, оларда, озокъда, инамсызлыкъ тувулуна, ёлбашчылагъа буса озытёрече иш гёрме имканилыкъ яратыла.

Мени эсиме гелеген кюйде, коммунистлени, кълыйсы кълулукъда буса да, жавапчылыкъны артдырып, адамланы юреклерине инамлыкъны тундурма тарыкъ.

Ланкърлашыну язгъан
Д. ЖАВАТХАНОВ.

Фову кълулукъ битирмей деп кант ёте. Шолай гъал неден тувулуна? Кълызлардагъы байлавлукъну техника жълан пайдаландырыну узелине таби болагъан линейно-технический пехни къларылашагъан четимликлени алдын алмагъа гючю чатмай. Телефонисткалар запас частлардан пайдаланыла бермей.

Аппаратура эсгиленген, ярашдырмакъ учун имканилыкълар яратылмай туруп, байлавлукъну сан яны къларлайшар деп инанмагъа кълыйн.

Хамамаюрт, Тамазатёбе юртларда гъарисини 50 номери булангъы АТС-лер бар. Тек не этерсен, бир-эки йыл да ишлемей, гъали бузукъ гъалда. Себеби? Линияда абонент хозяйство болдурулмагъан. Шону таъмин ётмек де, ЭТУС-ну кълулукъчуларыны тувра борчу. Кълурму администрациясы буса шону болдурмакъ учун чаралар гёрмей.

Байлавлукъда коммунистлер сайын арта. Арт къландыла гъали коммунистлер озылер сайлама тюрюе. М. ГЪАЖИЕВ, овошчу.

меге кълармай. Адамлагъа сатмагъа конвертаскрибиз сатмакъ. Биз ПТУС-гъа берген араларыбыз яшавгъа чыгъарылмаса, не этип балабыз.

Телеграф, телефон, радио почта — булар барысы да байлавлукъну тармакълары. Шону учун олагъа ишни де, биригип юртмеге тюрюе. Гъакълыкъта буса байлавлукъну район белюгю гиччи коллективлеге белюнюп, гъарис гючю чатагъан кюйде долана

У. МУСКАЪЕВ.
Байлавлукъну Бабаюрт район белюгюню начальниги.

«Ленин ёлуна» жавап гелди «Кълыйыныбыз сувукъдан»

Бизни газетябизде шулай баш булан критика макъало печатъ этилген эди. Шо макъалада эсгерилген кюйде, Ленин (юрт) районну культура кълаларында, айрокъда кълыш вакътилерде, сувукъ болагъаны саялы иш юрюлмей. Шо макъалагъа гёре райисполкомну председатели Ш. Шагъманаев бизге йиберген жавапта булай айттыла:

«Райисполком Адакъны (Т. Загъиров), Гъелини (И. Атаев), Дёргелини (П. Абдурагъмангъажиев) юрт Совет-

лерине, олай да «Адакъ», «Гъели», Кюркъмаскуну атындагъы совхозланы администрациясына культура кълаларда ишлемек учун имканилыкълар яратмагъаны саялы бир нече керен разисилик билдирген. Шо имканилыкъланы яратмакъ учун он гюн болжал берилген. Шондан сонг Гъелини ва Дёргелини культура кълаларына исив бериле, Адакъда 340 адамгъа ери булан культура кълаланы проект-смета документациясы гъазирленген ва бу йыл кълурулушу башлана. жакъ».

Янгы ясли-бав кълурула

Янгыкълаягентде колхоз яда совхоз ёкълугъу саялы адамланы авадан лны бир нече чакъырым йыракъда ерлешген «Гъюсемегент», «Кълаягент» совхозларда, «Юллуз» заводда, «Кълаягент» санаторийде ва башгъа тюрюл кълурулуш предприятиелерде загъмат тёрмеге борчул болалар. Шо буса янгыкълаягентилеге, айрокъда кълалыгъилеге, хыйлы-хыйлы четимлигелени турдура. Неге тюрюл де, 1400-ден де кълалы агълю ишайгъан район центрида школа чакъыла етиш-

меген яшлар тарбияланагъан идаралар бир тюрюл ёкълугъу, онда да ерлени ойтесиз кълылыгъы оланы жамият пайдасы булангъы ишлеге кълуршавуна пуршавлукъ ёте.

Муна шону гёз алгъа тутуп, халкъ депутатларыны район Советини исполкому курортланы Дагъыстан совети булан бирликде Янгыкълаягентде-янгы ясли-бав кълурмагъа гиришген. Онда 280 яш тарбияланажакъ. Вичилген акъ ташдан ишленген эки кълабатлы бина юртну ортасында, онгайлы ерде ерлешген. Буссагъатгъы вакътиде шону аслу ишлери тамамлангъан.

Узакъ кълалмай, янгыкълаягентли гиччишавлар да, оланы ата-аналары да учун шатлы

агъвалат болажакъ — янгы ясли-бав пайдаланыгъа берилежек.

Газ тартыла

Кълаягент районда яшайгъан халкъланы яшавлукъ шартларын йылдан-йылгъа яхшылашдырмакъ, тийишли онгайлыкъланы яратмакъ муратда ерли совет, хозяйство кълурумланы ягъындан хыйлы-хыйлы агъамиятлы ишлер этиле десе, янгылыш болмас Шоланы арасында юртланы табии газ булан таъмин этинге байлавлу чаралар айрада жанлы юрюле. Ачыкъ этип айтса, артадагъы бир нече йылланы ичинде Янгыкълаягент, Кълаягент, Герга, Гъюсемегент ва башгъа юртларда

яшайгъан халкъланы уйлери-не газ быргъылар тартылгъан.

Бугюнлерде Оьтемишде де шо пайдалы иш башлангъан демеге драй. Юртгъа газ гелеген магистраль линиясы тартылгъан. Орамлагъа салмакъ учун он бир чакъырым узунлукъда «базыкъ быргъылар, тарыкълы болагъан озыге тюрюл кълурулуш материаллар алынган, ерли «Оьтемиш» совхозну дирекциясы специалистлени хас бригадасы булан дыгъар байлагъан.

Алданокъ тизилген проект-смета документлерде янгылышлар йиберилгенлиги, — деди юртгъа газ тартып булан машгъул болагъан «Каспий» деген кооперативни председатели Камил Мегътиев, — ишлерибизни барышын

бириаз бюрлендире. Буса» да, биз бош турмайбыз — сварка этип, быргъылары бир-бирине ялгъайбыз, шолай да башгъа ишлени кютмеге унутмайбыз.

Башлангъан асил иш яшавгъа чыгъарылса, абадил-абатдан берли агъачны масъаласы эсинден таймагъан оьтемишилеге яхшы савгъат болажакъ.

Гъаракаты яман тюрюл

Районда жамият ашамлыгъыны хозрасчёт бирлешикюню коллективи он экинчи бешйыллыкъны ахырынчы йылыны оьтген биринчи кълартагъы белгили натижалар бу-

лан тамамлагъан. Мал айлан-дырыну гёз алгъа тутулгъан планы (шону ичине озы гючю булан чыгъарылагъан продукция да гире) 116 процентге толгъан яда 317 минг манатны оруна 430 минг манатны къладарында кълулукълар кютюлген, продукция болдурулгъан.

Кълда этилген натижалатъа Первомайское юртагъы «Яхшы ёл» деген кафени, ижарагъа гётген «Къл очи» деген ресторанны, Гъюсемегентдеги, Башлыгъентдеги, Первомайскоедеги 2 померли школарда ачылгъан буфетлени кълулукъчуларыны кълочуму гъакъда айрыча эсгермеге тийишли. Ондан кълыйра да, шеф поварланы арасында Мария Солопова, Хамис Агъ-

матова, школарда ишлейген буфетлени заведующийлери Улгъанбег Исмайлова, Сюй-кюм Исаева, Марзият Багъамаева ва озыгелери татывлу биширилеген ашланы усталары гъысапта танывулар.

Язлыкълар чачыла

Бу йыл чакъгъа иссинлик ёрте тюрюгенигъини хайырындан районну хозяйстволарыны авлакъларында язбашгъы ишлер кълызгъын кюйде юрюле демеге драй.

Тийишли заманында тойдуруп сугъармагъа сувлар кълыт болгъанлыгъы, шолай да гёленмеген кълурмакъ-

лыкълар саялы, совхозланы гюзюк осымлыкълар чачылгъан тарлавларыны 600 гектарын гъысапдан тайдырмагъа тюрюген. Шо ерден пайдасыз бош кълыймасны мекенли чаралары гёрюлуп, гъалиге ерли 80 гектарына мыха, 19 гектарына согъан, кълалыгъына да арпа, энгуркъл ва озыге тюрюл осымлыкълар чачылгъан. Сонг да, районда 1200 гектар ерге гъабикай чачмакъ муратда ургъалагъа тюрюлгъан тартылып, культурация этилип, ерли кълалыгълар булан азыкъландырылып, онгарылып тура. Сынз гъысапта биринчилей «Оьтемиш», «Жавангент» совхозларда 2,5 гектаргъа картоп гёкюлген, «Кълаягент» совхозда 50 гектарда гъалилан осымлыкълар

Тыш уьлкелерде

ФРГ-ни, ГДР-ни ич ишлер министрлерини сөйлөшкөчлөр болгъан

БОНН, 19 апрель, (ТАСС). ФРГ-ни ва ГДР-ни ич ишлер министрлери В. Шолле ва Н.-М. Дистель мунда ош герман сөзсизини слугъуунда ич аманлыгъыны тармагъында эки де герман пачалыгъыны закон органларынны тыгъыс кюйдеги бирликде чалышувун токтаткырмагъыны таяктында сөйлөшкөн. Сөйлөшкөчлөрдөн сонг болгъан пресс-конференцияда олар журналистлерге шо гъакъда билдирген. Эгерингенни йимик, терроризмге ва наркотиклени яйыгъга кършы иш гермолерини брукълашдырыгъа айрыгъа терген берилежик. ФРГ-ни ва ГДР-ни ара-сыллагы дауу контролдугъу «нечагъы бола буса да, та-тайдырмагъа гереклигин эки де якъ айтлагъан», деп эсгерилген пресс-конференцияда.

ЯРЛЫЛАНЫ ГЪАКЪЫНДАГЪЫ СТАТИСТИКА ТЮЗ ГЕРСЕТИЛМЕГЕНЛИГИНЕ ГЪУКУМАТ МЮКЮР

ЛОНДОН, 19 апрель, (ТАСС). Хас статистикагъа ишан-магъа яраймы? Социальный якъдан таъмин этиш министр Энтони Ньютон халкъны аз мадарлы къатлавлары гъа кында гени кюйде билдирилген гъукумат маълуматла-рын къабуд гергенден сонг британиялылары хыйла-рында шо якъдан алгъан заманда шеклик туулунгъан.

Ишны маънасы булай затда. 1988-нчи йыл консерва-торлени гъукуматы «экономик якъдагы уллу тамаша-лыгъыны» гъакъында шагъатлыкъ этеген гъисапланы азып чыгъаргъан. Шонда 1981 — 1985-нчи йылларда Брита-нияны армиланы яшав гъалы бек гюлю кюйде ошюп гетгени гъакъында айтыла. Шо маълуматлагъа герс, халкъны ол пай этгенде бир пайын тутатгъан лап да арлы тапаланы телмилери беш йылны ичинде 8,3 процентге артгъан. Шо бир вакътын ичинде савлай уьлкеде халкъ-ны бары да группаларын кършайгъан герсетив 6,4 про-цент болгъан.

Мунда боткюлерде, парламентде депутат сорауларыны бирисине жауап бере туруп, Э. Ньютон гъисаплар «янгы-лыш къайдала» этилгенине мюкюр болгъан. Гъакъыкът-да шо вакътын ичинде арлылар ашгъы 2,6 процентге «бай болгъан». Шо да орта даражадан хыйлы да тебен.

ГЪАР ЕРДЕН

Манагуа

Никарагуаны президентни Даниэль Ортега «Уьлкелерде ашгъы ерди паракатлыгъа сшижегени яда дав да-ниш этилмегени» деп кърармайлы, 25-нчи апрелде рес-публиканы сайлагъан президентни Виолета Борриво де Чаморрогъа гъисапланы берегени билдирген. Виолета Борриво де Чаморро булай слугъууван сонг журналист-лени кыдыр чыгъы сөйлөй туруп, ол шо бир вакътын и-чинде гъакимляны бериз паракатлыгъыны шартларында састерисини учун 25-нчи апрелде сими контрасны тай-дырмагъа теркылыгъынын билдирген.

Даниэль Ортега патриот йиш тутмагъа, савутсузла-мгъа ва шолукъта мидия прашылукъту болдуругъа болушгъа этмеге «Никарагуаны кършылыкъ билдир-ме» чакъыргъан. Эгер де кыргыз гъакимляны берегени кыдырде иш ишлер гермеге къастлы буса, «армия ва ич ишлер кыдыртерисини гюлерди паракатлыгъа яшап тургъан халкъны гъакимляны беризде ортагъылыкъ-сыз учун Никарагуагъа герс» тыш уьлкелер кюйде-лини сикимляны таъини этмеге гъазар» деп эсгерген ол.

София

Болгарияны гъукуматы НРВ-де СССР-ни элчханасы-ны алдыгъа 17-нчи апрелде болгъан демонстрацияны кыаты кюйде айтлай. Гъукуматын буюн мунда мелиш этилген билдиргюсине шо гъакъда айтыла.

Болгарияны ва Совет Союзуну бирликдеги арадыкыла-рына, бирликде чалышувуна ва послугъува кършы бакъ-лашгъан поляй гъаракатлар Болгарияны янгъы яшав-дукъ мидия вейдаларына ва аманлыгъына кършы болуп кыдырлай, болгар халкъны терге гъислерин де аралай, деп айтлай гъукуматын билдиргюсине.

Прага

Шаир шаирни гъакъында

КЪОЛУ ЭМЛИ, СЕЗЮ ДЕМЛИ

Яшыл отлар ушгъан, тереклер чечек ачгъан Дюньяны чинг де гезел вакътиси. Тапшы гетерсенг, булакъ чыгып гетер эди деп, эсинге геле.

Гюллер де, гёнгюллер де бир йимик ачылагъан булай заманда дюньядан гетме чик нечик де, тилим чакъы аврума да сүймейсен. Аврума кюркъасан; бол-киндада кимни алдына, къайсы докторну алдына баражыгъыны гъакъда рйлашасан. Басып-батып койгъунча сырыпг чечер йимик адамларын аз болуп барагъан деюрге талчыгъар гюлени биревге де кысмет бермесин!

Тек нетерсен, яшав ёлну оьрю-эниш иёл. Адам шо ёлда эки арышны арасын-да: бири — шатлыкъ, бири — къайгы. Шатлы — гюлюнде де, къайгылы гюлюнде де юрегинг бир йимик излей-

ген адам боламы деп сораса, мен иш башлап Исрапил Исаевни герсетер эдим. Ярачы-амчи гъисаппа алгъанда, Исра-пил Гиппократны антык-юдюрюг терен этген, бай этген адам. Ону къолу эми, сёзю демли. Ону къолунда алиллер, итаплар герсетмейген дарманлар бар: адамлыкъ, гюлю де, суюп де билеген юрек, кюрлюк, жагълыкъ, чомартлыкъ. Яш булан яш, уллу булан уллу. Къо-лунда аврулану сыры, юрегинден та-полюп гелеген йыры бар.

Арап алиллер айтагъангъа герс, жыкты согъуп, тисепи йылатма бола. Йыланчылар бир тюрлю магъамлар бу-лан йылану уясында чыгъара дейлер. Еизде, къумукъларда, авур яра тийип, эсин тас этген адамны агъач кълмуз яда аргъан согъуп, айыкдырагъан адат

бар. Сюеп чартламадан кыйналагъан, ярачылары дарманы-эмн кар адамны ашувун селк этмег учун сы-навду адамлар айтылгъан кълмузуну чакъыра гелеген.

Доктор, композитор, шаир. Исрапил Исаев адамны уьч де пкъдан ача. Уьч хырлы мажар окъ гезелген ерине етишмей кълмагъан. Уьстюнде печакты авур къазан асылып, тюрлюнде печакты гюч-лю ст ягъылса да, очакъ авмай; очакъ-ны уьч буту бар...

Оьзю тишини къуванчыгъан суюнуш, дертине кыйналып юрюсе де, гючлю-люке кълулукъ этилген, недир, Исрапил-ге суукъ-салтыгъан къарайгъанлар да болду. О да гъар кимни оьзюню иши. Булакъ терен буса, ону булгъатма бирев де болмас.

«Лейли ёлу» газетни охувчуларына Исрапилни янгы шигърулары гъакъ юрекден такдиф этемиз. Олардан янгы мен суюнуш кълмаймы, оьзгелер де суюнуш...

БАДРУТДИН,
СССР-ни Язычуларыны
союзуну члени.

Исрапил ИСАЕВ

Тюзлемеге суюмен

Мен шу бир Дюньяны
Беземеге суюмен.
Мен безеген Дюньяда
Геземеге суюмен.

Топуракъны, адамны
Сырып билме суюмен.
Гъар жанын, гъар адамны
Йырып билме суюмен.

Съасюзлюклерибизни
Сыйлемеге суюмен.
Кюйсюзлюклерибизни
Кюйлемеге суюмен.

Эскибизни эсгитмей,
Эслемеге суюмен.
Терсибизни, терсейтмей
Тюзлемеге суюмен.

Эри—къатынына

Минг тюрлю емиш бавум,
Емишингир ашаум,
Татыуунгуну талмасам,
Недир меню яшавум?!

Азмайгъан асгъар такум,
Мени суюнушом, савум!
Сени савлутгъун учун
Болса болажакъ дауум.

Къаныма сиптенимсен,
Жаным да суюгенимсен,
Суюклорим сылатыл,
Юрекден гюйгенимсен!

Мен янынгда янайым

Сен — чагъылташ, мен — сатил,
Чыгып учгъун чагайыгъ,
Учгъунду юреклерге
Учмагъа ёл ачайыгъ.

Учгъунлар булан учул,
Ярагълыкъгъа етейис.
Ярыкы юреклене
Ишэтып ол этейик.

Ялы ерни сув алса,
Сугда уя тизейин.
Тутма сикп тор салса,
Сг уьфюрюл уьзейин.

Дюнья юзю дагъылса,
Айгъа багып гетейин.
Кёте булут ябулса.

Насип юддузум янсын
Ерагъандай абайым.

Тёнгекни уьстюнден эришив

Гюлени бир гюлюнде,
Гюлени шир гюлюнде
Масхара, ялгъан тигюл,
Тюшю тигюл, тюрлюнде...

Айтылгъан агъач уста
Устахана уьюнде
Ишлейгенде шатагълы
Гъар замангъы кюлюнде.

Гёнгюн алмагъа суюп,
Геле ягъыны къатын.
Экиси де этмесин
Бир де этмеген затын!

— Къара гъали бир къатын:
Балтам, инан, баш юлюй,
Бишлакъны бичакъ йимик
Еп-ентил гесип юрюй!

Елукъсакъ чабышында,
Чюйлер йимик черлеге,
Недир чара гермеге,
Бизин йимик черлеге!

Отуз йылдав да оьтдю,
Къатын, сени алгъаным,
Муна шу тёнгекни де
Тан шу ерде салгъаным.

Къара чы бу тёнгекте,
Ашадгъанмы тёбеси?
Балтам тийсе батмасдай
Екъ эди чик Гобеси!

Гёзюнгю кърарсанг да,
Билинген эрт барзы?
Къолунгуну юртосенг де
Идинген эрт барзы?

Тюлюкюню бу мендеги
Жагълыкъдан, жийнакълыкъдан,
Къолгъа балта тутгъанда
Эскини жийнакълыкъдан?

— Гъагъагъа! Дюрмю шолай?
Этдинг сен де бир лакъыр?
Тёнгекниг сав тургъаны
Сеиндени дагъы, лакъыр?

— Бий-й, гъейлер! Болгъан эки
Тёнгекниг уьй алатын!
Шону билмеген магъа
Аллагъыны эниг налаты!

Бир туруп,
Вно олтурул.

Гъар затны гъайыш этип
Уьйренген ойчу улан.

Сириню де ятгъанда
Сага бойну толтурул,
Оьсю ял ала болгъан
Ел ягъада олтурул.

Къораса, атлы геле
Дёртеле якъдан таба,
Аты да оьктем юрюй,
Бир — ёргъалай, бир — чаба.

Йырлай гъавадан алып,
Сарылар къура туруп,
Тирсетин кёнге тиреп,
Мыйыгъын бура туруп.

Кёклене сызып ойнай,
Кълунда къайыш ёрме..
Оьтюп гете, кюйчуну
Я герюл, яда гермей.

Кюйчу тамаша болул,
Къабунул, къазанлап,
Къайырмаслыкъ ойлардан
Айрылып, азатлап;

Атылып туруп, чабып
Атлыны алдын алып,
Кърекдей хынжалына
Къурухдай кълун салып;

— Гъей адашгъан адамсыз!
Эркек кыйыгъ мыйыкълы!
Мыйыгъынгы бурсанг да,
Къылыгъынг ёкъ лайыкълы!

Белбавулг бар белинге,
Вёркюнг де бар башында..
Неге саламсыз оьтдюнг
Олтургъангъа кършынгда?

Темир тиревдей токтал,
Темтиремей тирелин,
Атлы абдырал, англап,
Ириляп нелли;

— Ассаламу алейкум,
Аллагъансы, кълун кълун!
Юрегингни ачып кълун,
Тюлюкюнгю чечип кълун!

Шаг гёнтюм гетерилип,
Кёкден уча барадым!
Гёзлерим гюнешлердей
Шавла чача барадым!

Оькюре барагъангъа
Сени гермей оьтгенмен,
Айып этмей кълун, ул..
Бен гъабас иш этгенмен!

Янгы шигърулары

«Жаны авруйгъан» ёлбашчыны канты

Якурлардан къарадып,
Жыйылмай, савам ятгъан.
Тот басып, тешикленип,
Селла, сабан ятгъан.

Къарнег кърдашымын
Этген эдим бритадир.
Нетси ол да, жагъыл яш,
Ок-дерти кърдадыр.

Урлукъ булай кемий деп
Тергачюлер кърсалай.
Ону оьрден жымчыклар,
Тюнден чыккъанлар талай.

Къатынымны кърдашы
Скледчы болгъанлы.
Кёп айта деп ойлайман
Ревизорлар ялгъанлы.

Тек... къатын бир гюн ишлей,
Бир жума «уьшюп» ята.
Бир батыйлы иш суюп
Инишим «иниш» ята.

Агъам булан зукъарин
Гетген сувларда итма.
Курорх бек ярыгъан деп,
Сюймелер ондан къайтма.

Бар затгъа жаным авруй,
Къайсы-бирин айттым.
Докторгъа да кърартым,
Мен де сама атайым.

Ятар эдим, докторлар
Аврунум герс буса,
Шо аврунум савлы
Болгъаным буса буса.

Болгъанчып листлер булан
Докторлар да гъали сакъ!
Аврувубузгъа дардан
Болар нечик айдангъа?

Бир якъдан — кълуанаман
Кълумуну кёбюнде.
Бир якъдан — кълуанаман,
Гелю болмай эбинден.

Нетсем яшынеп дагъы
Кълумунм ята буса.

Воронеж де Чанов булган булган соң журналистларга чыгыш сөйлөй турал, ол шо бир вакыттың ичиде планкизация берия пархатын шартларында систеринин учун 25-нчи апрелде ерми контрасны тей-дымалыа таркатылыштын билдирген.

Дикомль Ортега патриот билиу тутмагыз, савутсузала-матга во шоллукта миллия прашмалуктуу болуруугаа бодушукъ этмеге «Икпиратуны кторшылык билдир-вине» чакыргъан. Этер де контраз твакмиликин беретел икпиде дав ишлер термеге кьастлы буса, «армия ва ич ишлер иккостериники кшчлери пархатында яшап тургъан халкыны, твакмиликини беривде ортакчылыкъ ошкк учуп Икпиратуугаа голден тыш уылкелн кьолак-ланы амандыгын ташин этмеге кьазир» деп эсерген ол.

София

Болгарияны ткукуматы НРВ-де СССР-ни элчисиасы-ны адимта 17-нчи апрелде болган демонстрацияны кьатты ийде айтылай. Ткукуматын бутки мунда мелин эинден билдирюмге шо кьажда айтыла.

Болгарияны ва Совет Союзну бирликдеги аралыкыла-рыны, барликде чалышкыну ва дослугтуна кьаршы бакъ-дычыгъан шодай тваракатлар Болгарияны янгыз яшав-лукъ милат пейдаларына ва амандыгына кьаршы болуп кьалмай, болгар халкыны тезги гышлерни де яралай, деп айтыла ткукуматы билдирюмде.

Прага

Федерацияны жыйыны сессиясында пачалык, коопс-ратко ва ошкча кезикши бир янык гарантияларын тав-мин эткен элрон кьабул этилген. Ол базар экномиканы закон ийден ташин этмеге иккашлыкъ беретел.

Белград

СФРЮ-ну Президиумну мунда оьтгерилен жыйынында да Сербияны составына киретел Косово автоном кьайда чьезычайный гьалны тайдырмагъа кьарар кьабул эткен. Чьезычайный гьалны тайдырмакыны гьакындагъы кьар-рар кьайда, савлай уылкеле гьаланы дагъы да ахшылаш-дырыгъа болушлукъ этежес.

Улан-Батор

МНР-ни Улуу халкъ хуралыны президиумну указы булун буюк Монголия Халкъ Республикасында жамият салдыгъыны министрлерни тайдырылган.

(ТАСС, 19 апрель).

Сен савлаукум учун
Белса болажакъ дауум.

Къаным сиптелимсен,
Жаным да сийгенимсен,
Сюеклерим сымлатып,
Юрекден гюйгенимсен!

Мен янында янайым

Сен — чагъылташ, мен — сатил,
Чагъып уагъун чахайыкъ,
Уагъунлу юреккеге
Учмагъа ёл ачайыкъ.

Учмаулар булган учун,
Лыжакыгъа етелик,
Ярыкылы юректеги
Лыжакылы атайыкъ.

Язлы ерич сув алса,
Сурда уя тизейи,
Тутма сикки тор салса,
Ся уьфирюп уьзейи.

Дюнья юсю дагъылса,
Айгъа багъыл гетейи,
Ёкте булут абулса,
Яшамы болул оьтейи.

Юреклер — гъава къушлар,
Бийиклерде гезейи,
Юсукъдагъы насипи
Ареклерден кьелейи.

Мен янында янайым,
Къуштаргъа нюр пийим.

Къара чы бу тейенге,
Ашылгъаны тейсен?
Болтам тийсе батмасдай
Екъ эди чик гюбеси!

Гёснюгню къаратсанг да,
Билдирген зат бармы?
Къолунгю юрктенг де
Илдеген зат бармы?

Тюкюмню бу жейдеги
Жагълыгъдан, жыйнакълыгъдан,
Къолгъа балта тутгъанда
Эсимни жыйнакълыгъдан?

— Гъагъа-гъа! Дюрмю шодай?
Этдигъ сен де бир лакъыр?
Тейгенниг сав тургъаны
Сейденни дагъы, лакъыр?

— Бий-и, гейлер! Болгъан эки
Тейгенни уй алатын!
Шоку билдирген матъа
Аллагъы минг налагъ!

Бир туруп,
Бир олтуруп,
Ассилеишге тарып,
Устам улудан уруп,
Къоя тейгенни ярып!..

Хоншулагъа хошлуман

Бир гюн кьакъаштуралы
Айтылган кьойчу улан.

Эркек кыйыкъ жыйылы!
Мыйыгъынны бурсанг да,
Кыйыгъынгъа ёкъ лайыкълы!

Белбавунг бар белинде,
Бёркюнг де бар башында..
Неге саламсыз оьтдюн?
Олтургъангъа кьаршында?

Темир тиревдей токтатп,
Темтиремей тирелип,
Атлы абыдрап, англап,
Ириллы нелип!

— Ассаламу алейкум,
Аллагъисен, гечип кьой!
Юректеги ачыл кьов,
Тюкюмнюгю чечип кьой!

Шат гёснюг гетерилип,
Кёкден уча барадым!
Гёслерим гюнеслердей
Шавла чача барадым!

Оькюре барагъангъа
Сени гёрмей оьткенмен,
Айыл этмей кьой, ул..
Бем гъабас нш этгенмен!

...Янгы уйдеге гечме
Кёп кыйынылар тейгенмен,
Кыйыныларым кыйынатмай
Оьтгениме оьктеммен!

Оьктеммен элсиэ тизип
Хоншуларым барына,
Хоншуну хошлугъуна
Хошлударым барына!

Агъам булган зукъары,
Гетген суларда итма,
Курорт бек ярыгъан ден,
Сюймейлер ондай кьайтма.

Бар затгъа жаным авруй,
Къайсы-бирин ийтени,
Докторгъа да кьаратын,
Мен де сама ятайым.

Ятар эдим, докторлар
Авруум гёре буса,
Шо авруум саялы
Болышкылы бере буса.

Болышкылы диктлер булган
Докторлар да гъалн сакъ!
Авруубузгъа дарчан
Болар нечик айдантакъ?

Бир якъдан — къуванаман
Къавумуну кёбюнден,
Бир якъдан — къыйнаман,
Гелип болмай эбинден.

Нетсем ахшыкен дагъы
Къагумум арта буса,
Къаруууну битдирип,
Ишлерим ата буса?

Бирлер — олай тарта,
Бирлер — булай тарта,
Гъалн чн башым кьалда,
Не болар экен ардагъ?

СПОРТ ЯНГЫЛЫКЪЛАР

Швейцарияны Веве деген шагъарында тутушуп абушун-дан ишюрьюмени арасында халкъара турнир оьтгериленди. Бизни совет крчапар шо турнирде 6 алтын медаль кьа-занды. 62 килограмлыкъ аур-лукъда хасавюртлу О. Мухта-ров биринчи ерич алды.

Россия Федерациясыны ку-богуп алмакъ учун боксдан оьтгериленген ярышларда, бизни республиканы командасы да

ортакчылыкъ эте. Бизни да-гыстанлы спортсменлерни 6:4 санап булган Тамбоп об-ластны командасын утгъан. Боксёрларыбыз кубокну ал-макъ учун абушувун узата.

Курск шагъарда РСФСР-ни

Халкыгъа билди берипте минн-стерлигини спартакиадада оьтгерише. Шо спартакиадада бизни республиканы школьни-лери де ортакчылыкъ эте. Даю-додан бизни спортсменлер

Биринчи ериччи Е. Теймуров,
М. Аббасов ва Рустам
алгъан.

В. СОЛОВЬЕВ.

Редактор
С. Н. ВАТНЮЛЛАЕВ.

СОНГУТЮН, 21 АПРЕЛЬ
ПРОГРАММА
8.30 120 минут, 8.35
Бизни бав, 9.05 Ратму-
лукъу жумалыгы, «Яшав-
гъа кьайгыгъанлар» деген до-
кументал фильм, Волоко-
ламск адеминн эгъаматгъа
баскартгъан централны
школьни иши гьакында,
10.03 «Къазахстанны музы-
калы фольклору», 10.00
Бразилияны архитектор ва
жамият чалышмачу Оскар
Нимейраш гьакында, 10.45
Гаччирек концерт, 11.00
Россияны онгачылыгы, 2.
ичи Берлиш, «Советланы
гьакындагъи ва республиканы
гьакындагъи», 12.00 С. Иго-
ленин фортпано согъа,
12.20 «Гъайванланы дисъа-
сыла», 13.20 Коммерция
билдирю, 13.50 Режиссёр
Л. Луковну фильмлери,
«Александр Пархменко»,
Киев ва Ташкент киносту-
диялары, 1942 йыл, 15.16
Тюрлю вюйлерде къара,
15.45 РСФСР-ни ат кьезан-
гъан артисткасы Н. Гераси-
мованы ортакчылыгы бу-
лангъы музыкалы берилиш,
10.35 «Политика лакъыр-
лашыллары», 17.25 Халкъ

пратычулугъу «Энемжал»
деген VIII Бютюнсоюз фес-
тишальны телевизионный
программасы, Б. Феоктистов
согъа, (СССР), 18.00 Халкъ-
ара панорама, 18.45 «Ачы-
лу Вазир», «Дамликте ёл»
деген мультфильмлер, 19.05
Ратмулукъну жумалыгы,
19.15 Контрини ва фольк-
музыканы фестивалы, «Фер-
мер—90», 21.00 Заман,
Янгылыкъланы телевизион-
ный кьуллугъу, 21.30 Те-
лескоп, 21.50 «Насипли ге-
лик», Уягъаю масъалаланы
гьакында, 22.50 Телепорт-
рет, КПК-ны ЦК-сылы дам-
лик комитетини члени, КНР-
ни Пачалыкъ советини
премьерни Ли Пэн, 23.30
Бизни музыканы янгы-
лыкълары, «А» программа,
01.00 Янгылыкъланы теле-
визионный кьуллугъу.

II ПРОГРАММА
8.00 Эртеги гимнастика,
8.20 «Экранда — 01 кьул-
лукъ», От тешюдеи сакъ-
лашану, гьакындагъы
фильмлер, 8.50 «Сююню
гьакында сжов нени би-
ле...» Концерт, 9.25 «Уягъ-
лю яшавдан эки тесе», Че-
бер фильм, 11.00 Прогресс,
Информация, Реклама, 11.30
Рус ырларыны «Веснянка»
деген хоруну чыгъашы,
11.40 Бары да халкъ учун-
гу педагогика, 12.40 Рат-
мулукъну жумалыгы, СССР
— США деген телемост,
Сакъатланы масъалалары,
Берилиш Л. Золотаревский
юрюте, 13.25 «Коллаж»,
(Реклама, Информация, Бил-
дирю), 13.30 «Айгъваланы
ва ёмакъланы дюньясына»,
Улдулар ва яшлар учунгу
киноконцерт, 1-нчи белюгю,
14.30 «Совет Россия» деген
гёрсетив канал, 17.00 «Дюнья
— бизни ортакъ уьююз»
деген сурат конкурс, 17.05
Документал фильмлер, 17.45
Ратмулукъну жумалыгы,
«Сизге... артыкъ бола буса»,
18.30 Заман, Янгылыкъланы
телевизионный кьуллу-
гъу, 19.00 Футбол, СССР-ни
чемпионаты, «Спартак» —
«Металлист», «Олимпийский»
спорт комплексен берилиш,
Перерывинде (19.50) — «Ге-
чегиз яхшы болсун, гичи-
павлар!» 20.50 «Коллаж»,
(Реклама, Информация, Бил-
дирю), 20.55 Я. Сибелшус
Оркестр булган жыкты учун-
гу концерт, Д. Какиде ди-
рижёрлукъ эте, 21.30 Уьл-
кени театрлары гёрсете,
А. Дударс — «Ахшам»,
Я. Коласны атындагъы Бе-
лорус академия театры
фильм-спектакли.

ГЕЧЕГИ СЕАНС
23.30 «Миллиардер кимдир?»

Чебер фильм, (Румыния).
Биринчилей гёрсетиле, 00.35
«Петра», Телевизионный че-
бер фильм, «Полницияны те-
лефону 110», деген циклда,
(ГДР-ни телевидениеси).

II ПРОГРАММА
8.00 Зарядкагъа тизилгиз,
8.20 СССР-ни Пачалыкъ те-
лерадисуну концерти, В.
Федосеев дирижёрлукъ эте,
8.45 «Кяхта», Бырынгы
Сибирь шагъары Иркутскини
тарих эсделчилери ва архи-
тектурасы гьакында теле-
визионный документал фильм,
9.10 СССР-ни Пачалыкъ те-
лерадисуну рус академия
хоруну баянслери согъа,
9.30 «Насипли Жеька»,
Чебер фильм, «Мосфильм»,
10.50 Союз республиканы
кинопублицистикасы, Теле-
визионный документал
фильмлер, «Дюньяны орта-
сы», (Фрунзе), «Лакрица»
(Ашхабат), 11.30 «Сапарчы-
лашы клубу», 12.30 «Кол-
лаж», (Реклама, Информа-
ция, Билдирю), 12.35 «Биз
яшайгъан дюнья», Режиссёр
Е. Уштелын фильмлери,
«Ленинградны кьочакълы-
гы», 13.40 «Ёмакъланы ва
айгъваланы дюньясына са-
пар», Улдулар ва яшлар
учунгу киноконцерт, 2-нчи
белюгю, 14.30 «Совет Рос-
сия», Гёрсетив канал, 17.00
Планета, Халкъара програм-

ма, 18.00 «Коллаж», (Рек-
лама, Информация, Билди-
рю), 18.05 «Загъаматдан эр-
кин болгъан вакътиде» де-
ген телевизионный докумен-
тал фильм, 18.35 «Гъалекли
кьаттыгъон», Чебер фильм,
«Мосфильм», 20.00 «Гече-
гиз яхшы болсун, гичи-
павлар!» «Бизде кьонакъ-
лыкъда...» 20.15 Аэробика-
дан Бютюнсоюз турнир, Ле-
нинграддан берилиш, 21.00
Заман, Янгылыкъланы те-
левизионный кьуллугъу,
21.30 «Трускаванка» деген
ырлар ва бийавлер ансам-
блин концерти, 22.00 Хок-
кей, Дюньяны чемпионаты,
Канаданы ва Чехословакия-
ны жыйым командалары,
Швейцариядан берилиш.

ИТНИГЮН, 23 АПРЕЛЬ
II ПРОГРАММА
6.30 120 минут, 8.30
Футболну гёзден гечирив,
9.00 «Мен гелдим» деген
телевизионный чебер фильм,
10.05 Ашхабатны жыкы-
чыларыны яшлар филармо-
ниясыны чыгышы, 10.35
Мультфильм, 10.45 Халкъ-
ара конкурсланы лауреаты
Д. Хворостовский ырлай,
11.30 Гъайванланы дюнь-
сында, 12.30 Заман, Янгы-
лыкъланы телевизионный
кьуллугъу, 13.00 «Ахырын-
чы токтатгъан ер», 15.30

Янгылыкъланы телевизион-
ный кьуллугъу, 15.45 Теле-
визионный документал фильм
лер, 16.40 Музыкалы хавна,
Л. Бетховен, 17.30 «Сизни
гьакыгъызда ва сизни
учун», Концерт, 18.10 «Да-
гыстан» деген программа,
18.30 Заман, Янгылыкъланы
телевизионный кьуллугъу,
19.00 ВЛКСМ-ни XXI съез-
дин делегатлары булган ёл-
гъув, 19.45 Чебер фильм,
(Китай), 21.00 Заман, Янгы-
лыкъланы телевизионный
кьуллугъу, 21.30 Коллаж,
21.35 Агъамитлы баянлыкъ,
21.45 Адабият-чебер про-
грамма, 23.45 Янгылыкъланы
телевизионный кьуллугъу.

II ПРОГРАММА
8.00 Эртеги гимнастика,
8.15 Мусоргский, Илму-анг-
латыв фильм, 8.35, 9.35
Тарих, 8-нчу класс, 9.05
Италиян тил, 10.05 Илму-
англатыв фильм, 10.35, 11.35
Адабият, 11-нчи класс, 11.05
Яш булган кьатнашывану шко-
ласы, 5-нчи берилиш, 12.05
«Къылларда перделерде ва...»
12.40 Телевизионный доку-
ментал фильмлер, 13.30
Такрарлангъан телефильм,
«Тамаша уьленин», 1-нчи
сериясы, (Венгрия), 17.30
Яшлар учун (француз тил,
деги дарс булун бирге),
18.30 Заман, Янгылыкъланы

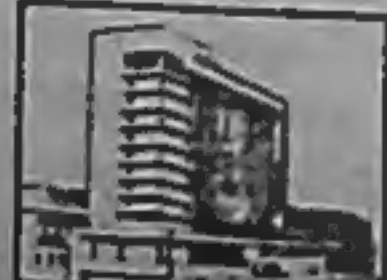
телевизионный кьуллугъу,
19.00 Баскетбол, Эргашилер,
Бары да кьулдуланы оюн,
ЦСКА-ны спорт адындаи
берилиш, Перерывинде
(19.40) — «Гечегиз яхшы
болсун, гичипавлар!» 20.45
Телевизионный музыкалы
абонемент, 22.00 СССР-ни
Оыр Советини сессиясында.

СОНГУТЮН, 21 АПРЕЛЬ
7.15 «Тангчолан», 17.30
Республикада субботникни
барышы гьакында репор-
таж, 17.20 — 19.00 «Ленин
ва Дагыстан», В. И. Ленин
тугъанлы 120 йыл бите-
генликте багъышлангъан ра-
диогюн.

КЪАТТЫГЮН, 22 АПРЕЛЬ
11.20 «Дагыстанны пио-
нери» деген радиогазет,
17.00 — 18.00 «Ватанымны
тангы», Концерт.

ИТНИГЮН, 23 АПРЕЛЬ
7.15 Эртеги концерт,
17.00 Янгы хабарлар, 17.20
Уадулагъа ишланы гьакында,
Лакъырлашыва, 17.35
— 18.00 «Яшлыкъланы ыр-
лары» деген концерт.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ:
367007, Магъачкъала, Комсомол проспекти, 61.

ТЕЛЕФОН НОМЕРЛЕРИ: редактору заместительни — 7-24-94, жавалым секретаргъа ва партия бёлюгине — 7-28-76, юрт хозайство бёлюгине — 7-23-72, магъылар ва информация бёлюгине — 7-28-85, культура ва промышленность бёлюгине — 7-22-81, издательствогъа — 7-51-92, бухгалтериягъа — 7-30-94.

Газета отпечатана офсетным спо-
бом в типографии издательства Да-
гестанского обкома КПСС. (К. Ко-
морский проспект, 61).